TRST, sobota
1. septembra 1956
Leto XII. - Št. 195 (3433)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Poštnina plačana v gotovini
Tel. 94 638, 93 808, 37-338

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.
MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 480, vnaprej: četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

NOV POLOŽAJ

Po Nennijevih izjavah

Najnovejše izjave, ki jih je dal Nenni francoskemu tedniku «France Observateur» pomenijo korak dalje v razjasnitvi vprašanja, kako si voditelj italijanske socialistične stranke predstavlja socialistično enotnost. Oglejmo si bistvene elemente teh izjav.

1. V zunanji politiki ostaja Nenni nevtralist, njegovo stališče do atlantskega pakta se je spremenilo, ker tudi ta pakt ni več tisti, kar je bil leta 1949 in Italija bo vedno delala proti delitvi sveta na dva bloka.

2. Posledice njegovega sestanka s Saragatom bodo:

a) možnost, da pride do političnih volitev pred potekom mandata sedanjim poslancem in senatorjem in sicer že spomladi l. 1957 namesto l. 1958;

b) možnost hitrega razbitja sedanje vladne koalicije;

c) možnost razvoja znotraj Krščanske demokracije v smislu poglobitve razlik med določenimi katoliškimi krogi in klerikalno hierarhijo, ki hoče razvoj zaustaviti ter se bori pod pretvezo komunistične nevarnosti proti moderni družbi.

3. Bodoči odnosi s Komunistično partijo:

a) ljudska fronta v sedanjih okoliščinah ne pride v poštev, ker je bil njen nastop na političnih volitvah leta 1948 vzrok, da je Krščanska demokracija prejela 14 milijonov glasov, sedaj pa bi jih preje le še več, ker ni verjetno, da bi jo ljudska fronta porazila;

b) razdora s komunisti ni, vendar pa je nekoristno sklepati s KPI nov pakt akcijske enotnosti, kar je Nenni povedal že na zadnjem zasedanju centralnega komiteja svoje stranke; namesto tega se morajo odnosi s KPI določiti na podlagi realnih dejstev, če komunisti z razvojem Nennijevih odnosov s Saragatom ne bodo navdušeni, bo to sprožilo bolj formalna kot pa bistvena vprašanja, ker Nenni ne bo storil ničesar drugega kot le ono, kar je potrebno storiti v interesu delavskega razreda.

Kako je na te izjave reagiralo glasilo KPI? Včerajšnji komentar poudarja predvsem, da se posledice sestanka s Saragatom že vidijo v zaskrbljenosti in zadržanosti demokristjanskih in vladnih krogov sploh kljub Saragatovemu zatrjevanju, da ne bo povzročil vladne krize. Vendar pa se v komentarju izraža nezadovoljstvo z Nennijevo trditvijo, da je ljudska fronta na volitvah leta 1948 doživela neuspeh, češ da volilni izidi takrat niso bili ravno tako negativni, saj delavsko gibanje danes uživa pozitivne sadove svojega zmagovitega odpora in enotnega napredovanja, medtem ko je razdiralna centrumaška politika poražena. Komentatorju končno tudi ni všeč Nennijevo mnenje, da z njegovimi novimi odnosi do Saragata komunisti morda ne bodo navdušeni in označuje ta del izjave kot neviljuden.

Ni težko predvideti, da se bo o teh Nennijevih izjavah razpravljanje o socialistični enotnosti poglobilo in razširilo. To je povsem razumljivo. Saj gre za konec vladne oblasti štirih strank, od katerih pa je demokristjanska spričo ostalih treh (socialdemokratske, liberalne in republikanske) pravi orjak ob treh pritlikavcih in se je doslej primerno svoji moči tudi obnašala. Naj čitateljem osvežimo spomin, kakšno je številčno razmerje v poslanski zbornici in senatu. V poslanski zbornici sedi od 590 poslancev 262 demokristjanov, 19 socialdemokratov, 14 liberalcev in 5 republikancev;

v senatu pa od 243 senatorjev 111 demokristjanov, 10 liberalcev, socialdemokratov in republikancev ter 11 raznih neodvisnih v mešani skupini.

Zlasti v poslanski zbornici je torej večina vladnih poslancev zelo pičla in le malo večja je bila v parlamentu, ki je bil izvoljen leta 1948. To pomeni, da že skoro deset let vlada v državi Krščanska demokracija ne glede na voljo in želje ter zahteve skoro polovice volivcev, od katerih je ogromna večina delovno ljudstvo, ki je oddalo svoje glasove delavskima strankama — Komunistični partiji Italije in Italijanski socialistični stranki. V sedanjem parlamentu imata ti dve delavski stranki tudi zelo močni zastopstvi, in sicer:

v poslanski zbornici: socialisti 75 poslancev; komunisti 143 poslancev;

v senatu: socialisti 28 senatorjev; komunisti 49 senatorjev.

Če se torej po sporazumu med Nennijem in Saragatom v bližnji prihodnosti socialdemokrati in socialisti združijo ali pa vsaj sklenejo sporazum, je povsem logično, da mora priti do padca sedanje vlade štirih strank, ker bodo izstopili iz nje socialdemokrati, a demokristjani se bodo morali pogajati z novo socialistično stranko oziroma formacijo. Ta pa bo mnogo močnejša od dosedanjih treh strank, katerim demokristjani kaj lahko vsiljujejo svojo voljo.

Skratka: nastane nov položaj, v katerem bodo imeli demokristjani mnogo manjšo besedo in mnogo mnogo manjši vpliv kot doslej. Doslej so se morali socialdemokrati leta in leta boriti za povsem drobne socialne pridobitve predvsem v zakonodaji in še te napredne zakone so demokristjanski ministri izigravali. Nov, močnejši socialistični partner ne bo podlegal več demokristjanski samovolji in pritisku. Še več, samovolja in ta pritisk bosta morala prenehati. Nastopil bi po tolikih letih končno čas, ko bi se začela uveljavljati volja delavskih glasov, ko bi se zares moglo govoriti povsem resno in stvarno o odstranitvi vseh ostankov fašistične zakonodaje in o resničnem izvajanju republikanske ustave. Začela bi se nova doba v političnem življenju države, v kateri imajo toliko vpliva veleindustrijci, veleposestniki in veletrgovci.

Zato je razumljivo, da bodo ovire za dosego združitve socialistov velike.

Ostane še vprašanje odnosov med socialisti in komunisti. Med njimi ne more in ne sme biti razdora niti glede notranje niti zunanje politike. Tako je pravilno dejal Nenni in tudi stališče, ki ga je do novega položaja zavzelo glasilo KPI, je pozitivno. In če bo združenim socialistom vedno pred očmi interes delavskega razreda — kot obljublja Nenni — ne bo moglo priti do izolacije komunistične partije, o čemer nekateri socialdemokrati tako radi govorijo. To nam jamčijo tudi skoro vsi prispevki razpravam o italijanski poti v socializem v tisku KPI. In ni težko spoznati, da je združitev socialistov prav na tej pravilni poti do socializma, poti, ki ni lahka in niti s cvetjem posuta.

PRIPRAVE NA POGAJANJA V KAIRU ob rožljanju orožja kolonialistov

Nove vesti o francoskih četah na Cipru - Stara družba za Suez podkupuje francoski tisk - Bitka za pilote se nadaljuje

KAIRO, 31. — V Kairu nadaljujejo danes s pripravami za sprejem Menziesovega odbora petih in za pogajanja z njim. Priprave se žal vršijo ob rožljanju francoskega in angleškega orožja. To je pač usoda malega naroda, ki je še do pred kratkim moral trpeti okupacijske kolonialistične čete na svojem ozemlju. In ko je po odhodu teh čet nacionaliziral tisto, kar je njegovo, so kolonialisti ponovno zagrozili z vojaškimi ukrepi. Tudi danes prihajajo vesti o premikih francoskih čet. Iz Pariza poročajo, da so se skoncentrirale številne ladje za prevoz čet na Ciper. Gre za tri transportne ladje, ki so pripravljene na takojšnji odhod. Poleg ostalih groženj — med katerimi je najznačilnejša grožnja stare sueške družbe, da bo odpoklicala svoje funkcionarje do 13. septembra, če Egipt ne bo pristal na predlog odbora petih — se je danes zvedelo, da je izraelski delegat pri OZN izjavil tisku, da je Varnostni svet pred petimi leti odobril resolucijo, s katero poziva Egipt, naj prekliče prepoved plovbe izraelskih ladij skozi prekop. V izjavi se poudarja dalje, da je Egipt vršil vseh pet let diskriminacijo proti izraelskim ladjam. Končno je v resoluciji rečeno, da omenjeni sklep Varnostnega sveta ne zadeva samo Izraela, temveč «vse države, katerih gospodarstvo in varnost sta odvisna od mirne plovbe».

Tudi sklicanje zasedanja NATO za prihodnji teden spada v ta okvir vplivanja na Egipt med pogajanji, ki se bodo začela v ponedeljek. Po dosedanjih vesteh se zasedanja ne bo udeležil samo Selwyn Lloyd kot edini zunanji minister atlantskega pakta, temveč tudi Pineau in Spaak, s čimer se hoče dati temu zasedanju, na katerem bodo razpravljali o Sueškem prekopu in tudi o vojaških ukrepih, poseben pomen. List «Al Ahram» piše s tem v zvezi: Zakaj je sestanek NATO sklican prav v tem trenutku in da so to prav gotovo storili v zvezi z zahodnimi vojaškimi načrti. «Bilo bi bolj razumno za NATO če se ne bi sestajal prav v tem trenutku, ker se samo po sebi vsiljuje misel o pritisku na Egipt in zastraševanju.»

Poluradni «Al Gumhuria» pa piše, da so zadnji zahodni ukrepi prave vojnohujskaške demonstracije. «Zdi se, da so te demonstracije uprizorjene prav pred prihodom odbora petih. Ko se je zaključila londonska konferenca, se je zdelo, da je val pritiska in groženj prenehal. Nato je Zapad prosil za sestanek z Naserjem, da bi preizkusal njegove miroljubne namene. Naser ni odklonil predloga. Zato je potrebno poudariti, da takšne demonstracije Egipta ne bodo prestrašile».

Iz Pariza poročajo, da je zunanji minister Pineau danes na seji vlade obrazložil položaj okrog sueškega vprašanja. Državni tajnik obrambnega ministrstva Le Jeune je poročal o vojaškem položaju v Alžiru, predsednik Mollet pa je obrazložil, zakaj je vlada poslala svoje čete na Ciper». Baje so bili vsi ministri soglasni, ko so dosedanje sklepe odobrili. Današnji «Le Monde» pa piše, da je pošiljanje čet na Ciper znak da obstaja poseben dobro premišljen plan, ki naj stopi v veljavo v primeru, če bi pogajanja v Kairu zašla na mrtvo točko». Veliko razburjenje vlada v redakcijah francoskih časopisov, katerim je stara družba poslala čeke po 100.000 frankov, da bi objavljali določena poročila, ki jih tisku pošilja ta družba. Prvi je objavil fotografijo čeka list «Liberation», ki so mu sledili vsi ostali dnevniki ne glede na politično opredeljenost. Družba se sedaj izgovarja, da je bil ček «poslan po pomoti».

V Londonu govorijo danes o ukazu za izgon dveh egiptovskih diplomatov iz Velike Britanije zaradi izgona dveh tajnikov angleške ambasade iz Egipta, ki sta bila vmešana v angleško vohunsko mrežo. Gaitskell je zaman zahteval ponovno sklicanje parlamenta, da bi preprečil postavljanje javnosti pred gotovo dejstvo, ko bodo pogajanja v Egiptu že končana in ko bo vlada nato morda storila kakšne kolonialistične nevarne vojaške ukrepe. Predstavnik Foreign Officea je izjavil, da so vesti, da bodo ZDA postavile vprašanje Sueza pred Varnostni svet, brez osnove. Vlada ZDA naj bi bila namreč sklenila s tem preprečiti Sovjetski zvezi, da bi ona postavila sueško vprašanje pred Varnostni svet. Dejal je dalje, da ne more zanikati niti potrditi vesti, da vlada ZDA ni bila obveščena o pošiljanju francoskih čet na Ciper.

Glede Menziesove misije pa je dejal, da predsednik odbora petih «ni pooblaščen za pogajanja z Naserjem», češ da je njegov «mandat samo v tem, da obvesti Naserja o predlogih 18 držav, mu te predloge obrazloži in nato poroča». V političnih krogih pa se kljub temu smatra, da bo odbor petih napravil nekaj več kot samo to.

Medtem se nadaljuje borba za pilote. Iz Kiela poročajo, da se je prijavilo 38 pomorščakov za službo v Suezu. V Moskvi je tisk objavil oglase s pogoji za pilote. Iz Tokia pa poročajo, da bi se na Japonskem našlo okrog 200 kapitanov trgovske mornarice, ki bi mogli prevzeti službo pilotov na prekopu. Tudi iz Kalkute poročajo, da se je ponudilo za pilote 12 indijskih pomorščakov. V ZDA pa je ameriški sindikat kapitanov dolge plovbe svojim 12 tisoč članom prepovedal sprejeti egiptovske ponudbe. Iz vseh teh vesti sledi, da bo v bitki za pilote Egipt vendarle zmagal.

ster trgovine in industrije, Notranji minister Pant je prevzel tudi ministrstvo za težko industrijo. Ministrstvo za industrijo in trgovino je razdeljeno na tri oddelke, ki se bavijo z zunanjo trgovino, z notranjo trgovino ter s potrošno industrijo.

„Trgovcu" Peronu ponujajo službe

CARACAS, 31. — Predstavnik venezuelske vlade je izjavil časnikarjem, da ni nikakih razlogov, da bi se bivšemu argentinskemu predsedniku Juanu Peronu odbila obnova dovoljenja za bivanje v Venezueli. Doslej je imel Peron dovoljenje za trimesečno bivanje. Isti predstavnik je izjavil, da se Peron ne ukvarja s politiko in da se misli posvetiti trgovinski dejavnosti. Baje so mu že številne družbe stavile zanimive ponudbe.

Delegacija poljske KP v Postojni in na Brionih

POSTOJNA, 31. — Vodja delegacije poljske delavske stranke Mazur je izjavil danes novinarjem v Postojni, da je poljska delegacija prišla v Jugoslavijo, da bi poglobila bratske odnose med poljsko delavsko stranko in Zvezo komunistov Jugoslavije in se seznanila z delom jugoslovanskih komunistov. «Seznanili smo se s konkretnim delom in dobili smo mnoga zanimiva obvestila, je izjavil Mazur. O vsem, kar smo videli v Jugoslaviji, bomo razpravljali, in vse, kar se lahko izkoristi pri nas, bomo uporabili».

Mazur je izjavil, da je na delegacijo napravilo največji vtis navdušeno in požrtvovalno delo ljudi v Jugoslaviji. «Pri nas še nimamo delavskih svetov, je izjavil. Srečali smo jih prvič v Jugoslaviji. Mi se moramo z njimi bolje seznaniti».

Poljska delegacija je po obisku v Postojni odpotovala na Brione, kjer bo člane delegacije sprejel predsednik maršal Tito.

MOSKVA, 31. — Centralni komite sovjetske KP se bo verjetno sestal v septembru na prvo plenarno zasedanje od preteklega februarja, ko je bil 20. kongres partije.

Commin in Romita

SEGNI, SARAGAT IN FANFANI ZOPET V RIMU

Danes sestanek Commina s Saragatom in Nennijem

„Počasi in varno" poudarja posredovalec za socialistično enotnost · Klerikalci napadajo Nennijeve izjave o novem položaju

(Od našega dopisnika)

RIM, 31. — Z današnjo vrnitvijo Segnija, Saragata, Fanfanija, Tambronija in drugih vidnejših politikov je politično življenje v Rimu ponovno oživelo in kmalu bo zašlo v svoj normalni tok. Kljub temu pa je v središču pozornosti posredovalna akcija, ki jo vrši po naročilu francoskih socialistov in Socialistične internacionale namestnik tajnika SFIO senator Pierre Commin. Za jutri se predvideva njegov sestanek s Saragatom, ni pa izključeno, da bo danes Commin imel razgovor tudi z Nennijem, tako da bo jutrišnji dan najvažnejši za posredovanje okrog združitve PSDI in PSI.

Danes se je sestal Commin z Vigorellijem, ki je med drugim zahteval jamstva za «absolutno demokratičnost statuta nove stranke». V zvezi z Vigorellijevo razlago sindikalnega položaja mu je Commin odgovoril, da noče vezati tega vprašanja s političnim. Po razgovoru je Commin izjavil novinarjem: «Bolje je razpravljati vprašanje počasi in varno kot pa hitro in z občutkom negotovosti.» Vigorelli pa je dejal, da zaupa v «Nennijevo lojalnost in Saragatovo trdnost» ter potrdil da bodo komunisti izključeni iz pogajanj.

Nato se je Commin sestal z levima socialdemokratoma Zagarijem in Faravellijem. Zagari je po razgovoru izjavil, da mora biti pred združitvijo zajamčena popolna demokratičnost na kongresih ter da je treba ravnati hitro, da ne bi prišlo do negativnega zastoja. Commin je nato obedoval s Silonejem. V hotelu, kjer stanuje ga je obiskala posebna delegacija PSI, nakar je francoski socialist sprejel tajnika CGIL poslanca Santija ter Riccarda Lombardija od PSI in Vitorellija od Unità Popolare.

Santi je po razgovoru izjavil, da je naloga socialistov na sindikalnem področju v borbi za dosego široke enotnosti delavcev brez diskriminacij v enotni organizaciji, ki naj bi bila popolnoma neodvisna od katere koli stranke in katere koli vlade, da bi mogla uresničiti gospodarske in socialne zahteve delavstva. To pomeni, da tajnik CGIL želi, naj bi Commin razširil svoje posredovanje tudi na sindikalno področje, da bi prišlo do združenja med CGIL in socialdemokratsko UIL.

Nadvse značilno je, da je klerikalni tisk danes po objavi včerajšnjih precej konkretnih Nennijevih izjav, začel Nennija ostro napadati. Klerikalna glasila so namreč doslej molčala o sestanku v Pralognanu in njegovih posledicah.

Napadom stojita na čelu demokristjanski «Popolo» in vatikanski «Osservatore Romano». Slednji je užaljen zaradi Nennijeve izjave, da se klerikalci borijo pod krinko protikomunizma — proti moderni družbi, češ da je cerkev v zgodovini dokazala ravno nasprotno...

«Popolu» pa ne ugaja, da je Nenni omenil možnost političnih volitev že na spomlad.

Medministrski odbor za «Euratom» je danes nadaljeval in zaključil svoje sestanke. Določili so navodila za italijansko delegacijo, ki se bo udeležila dela posebne komisije v Bruslju. Komisija bo pripravila načrt za pogodbo o ustanovitvi «Evropske skupnosti za atomsko energijo».

A. P.

Dementjev in Žigarev v Angliji

LONDON, 31. — Razen šefa vrhovnega štaba sovjetskega letalstva maršala Žigareva se bo udeležil «salona britanske aeronavtike», ki se bo pričel prihodnji ponedeljek v Farnboroughu tudi sovjetski minister za aeronavtično industrijo Dementjev. Dementjeva bo spremljala skupina 7 sovjetskih aeronavtičnih strokovnjakov.

Zaradi otoka Nanša...

PEKING, 31. — List «Ljudski dnevnik» protestira proti dejstvu, da je otok Nanša, ki pripada otočju Spratlejs v Kitajskem morju, zaseden po posadki Južnega Vietnama.

List trdi, da je ta zasedba kršitev ozemeljske suverenosti Kitajske in huda provokacija proti miru v Aziji. Dostavlja še, da je otok Nanša vedno bil in vedno bo del kitajskega ozemlja in da je lastninska pravica Kitajske bila potrjena v uradni izjavi 29. maja.

Seveda pa zahteva Spratlejske otoke zase tudi nacionalistična Kitajska.

Telvi ni vedel da je oslepil Riesla

NEW YORK, 30. — Zločinec, ki je oslepil časnikarja Viktorja Riesla za 500 dolarjev, je mislil, kot je sedaj policija poučena, da je napadel kakega nezvestega moža. Mladi izvršilec dejanja Abraham Telvi je bil 4 mesece pozneje umorjen, ker je zahteval dodatek nadaljnjih 50 tisoč dolarjev, ko je natančno izvedel, koga je pravzaprav oslepil. Neki policijski nadzornik je izjavil, da je Telvi pozneje podpisal svojo smrtno obsodbo, ko je zahteval omenjeni denar in ko je preveč javno govoril, tako da je prestrašil tiste, ki so mu zločin naročili. Ko je te svoje «gospodarje» še naprej nadlegoval s svojimi zahtevami ter postajal nasilen, so mu obljubili, da bo prejel, kar zahteva, čez dva tedna. Ta rok je potekel 28. julija, vendar je bil Telvi že prej umorjen.

Novinarji iz ČSR v Jugoslaviji

BEOGRAD, 31. — Danes je prispela v Beograd skupina 29 novinarjev iz centralnih in pokrajinskih mest Češkoslovaške. Češkoslovaški novinarji, ki so gostje Zveze novinarjev Jugoslavije, bodo poleg Beograda obiskali Zagreb in druga mesta Jugoslavije. Ob prihodu so na letališču v Zemunu češkoslovaške novinarje pozdravili predstavniki Zveze novinarjev Jugoslavije, državnega tajništva za zunanje zadeve in tajništva za informacije zveznega izvršnega sveta.

Eksplozija na «Himalayi»

LONDON, 31. — Na angleškem transatlantiku «Himalaya» (27.955 ton) je prišlo včeraj zvečer do eksplozije, ki je zahtevala eno smrtno žrtev. 12 oseb med posadko pa je bilo ranjenih. Ob eksploziji se je nahajala ladja, ki pluje iz Anglije v Avstralijo, prav ob vstopu v Sredozemsko morje po Gibraltarju. Nihče od potnikov, ki jih je okrog tisoč, ni bil ranjen. Podrobnosti o vzroku eksplozije niso znane. Ker ladja zaradi slabega vremena v Alžiru ni mogla izkrcati ranjenih, je nadaljevala pot proti Malti, da jih mogoče tam izkrca.

MEHIKA, 31. — Včeraj je nastala na neki ladji v pristanišču Tuxpan v mehiškem zalivu eksplozija, ki je povzročila smrt osem oseb. Vodstvo mehiške uprave za petrolej «Penex», kateri pripada ladja, je izjavilo, da na ladji ni bilo nikakega petroleja in zato vzroki eksplozije se niso znani.

Na soncu silne eksplozije

BERN, 31. — Prof. E. Waldmeyer je v zveznem observatoriju v Arozi v Švici danes opazoval silne eksplozije na soncu. Eksplozije so pokrivale površino, ki je petkrat večja kot površina Zemlje, in so se pričele ob 13.26; ob 16. uri se še niso končale. Moč teh eksplozij bi se dala primerjati moči milijarde atomskih bomb. Vse radijske oddaje na kratkih valovih so bile prekinjene od 13.30 do 15. ure.

Strokovnjaki zveznega observatorija menijo, da se bo vpliv atomskih delčkov na zemeljsko atmosfero občutil jutri. Zatrdili so, da ni nikake nevarnosti za človeška bitja, ker atomski delčki ne bodo prišli do zemeljskega površja. Možno bi bilo, da bi se ponoči ta pojav videl kot polarni sij.

Težave pri sestavljanju holandske vlade

HAAG, 31. — Guvernerja Surimana Van Tilburga, bivšega socialističnega člana parlamenta, so poklicali, naj se čimprej vrne v domovino na posvetovanje o sestavi nove vlade. Kot je znano, je od volitev že več politikov poskušalo sestaviti novo holandsko vlado, vendar doslej to nikomur ni uspelo. Ovira za sestavo vlade je predvsem v tem, ker se največji dve stranki, socialistična in katoliška, ne moreta med seboj razumeti. Trenutno poskuša sestaviti novo vlado protestant De Gaay Fortman.

Sprememba indijske vlade

NOVI DELHI, 31. — Ministrski predsednik Nehru je izvedel važno vladno spremembo. Finančni resor, ki ga je imel Nehru sam, je bil sedaj podeljen skupaj z ministrstvom za železo in jeklo Krisni Machariju, ki je bil doslej mini-

Eisenhower in agencija Tass o sovjetskih atomskih poskusih

Predsednik ZDA trdi, da hoče LR Kitajska z zadrževanjem ameriških državljanov izsiliti od washingtonske vlade priznanje stanja na Kitajskem

WASHINGTON, 31. — Predsednik Eisenhower je imel danes napovedano tiskovno konferenco, na kateri je izjavil, da je Sovjetska zveza izvedla včeraj nov atomski poskus. Nato je poudaril, da sovjetski diplomati po vsem svetu govore o načrtih za ukinitev atomskega orožja, Sovjetska zveza pa nadaljuje svoje nuklearne poizkuse brez napovedi ter jih obdaja s skrivnostmi, kot da bi bilo v času vojne.

Ko so ga novinarji vprašali, ali bodo ZDA zaradi sovjetskih atomskih poskusov napravile kako spremembo v svojih načrtih, je Eisenhower odgovoril, da ne bo nikakih sprememb, ker ZDA računajo s tem, da se resnični nameni sovjetskih voditeljev niso spremenili. Dostavil je, da obstoji prvi element za zagotovitev in ohranitev miru v ohranitvi varnosti Združenih držav.

V zvezi s Suezom je Eisenhower podal pojasnilo po Naserjevem protestu na njegovo torkovo izjavo o mednarodnem značaju Sueškega prekopa. Prekop ni internacionaliziran v posesti, je dejal Eisenhower, toda internacionaliziran je v uporabi. Pogodba iz leta 1888 daje namreč vsem državam pravico prehoda v vsakem trenutku, ne da bi se mogel Egipt temu upirati. O načrtu za mednarodno upravljanje Sueškega prekopa, ki ga bo sedaj odbor petih v Kairu predložil, je Eisenhower poudaril, da upošteva popolno spoštovanje egiptovske suverenosti. Na koncu je zagotovil, da se ZDA trudijo za mirno rešitev spora; od te svoje poti ne bodo odstopile, tudi če bi nastale nove težave.

Predsednik Eisenhower je izjavil, da namerava pokazati ameriškemu ljudstvu, kaj vse je napravila njegova vlada, nikakor pa ne bo šel na dolga agitacijska potovanja za volilno propagando kot leta 1952, ko je prepotoval več stotisoč kilometrov. Poudaril je, da ga ta njegova odločitev ne bo ovirala, da ne bi imel v pokrajinah, ki jih bo izbral, važnih govorov, o splošni politiki. Dejal je, da za volilno kampanjo nima posebnega pomena, če so sindikati AFL - CIO obljubili svojo podporo demokratičnim kandidatom, saj sta tudi leta 1952 omenjeni organizaciji, ki sta bili tedaj ločeni, podpirali demokrate. Na vprašanje o tistem delu programa republikanske stranke, ki se nanaša na problem plemenske ločitve, je Eisenhower dejal, da gre tu za vprašanja, ki lahko zbudijo strasti in da je bolje rešiti jih brez senzacionalnih manifestacij in samovoljnih dejanj.

Zaželel je tudi, da bi ameriški časnikarji lahko šli v LR Kitajsko, vendar je dostavil, da se bo on protivil izdaji vizumov vse dotlej, dokler bo vlada v Pekingu zadrževala ameriške državljane kot talce. Rekel je, da LR Kitajska že več kot leto dni zadržuje skupino ameriških državljanov z namenom, da bi washingtonsko vlado prisilila do dejanj, ki bi lahko bila neke vrste priznanje stanja, ki se je ustvarilo na Kitajskem. Kot je znano, je vlada LR Kitajske povabila skupino ameriških časnikarjev v Peking, toda ameriško državno tajništvo je s privoljenjem Eisenhowerja odbilo izdajo potnih listov za vstop v LR Kitajsko.

Ko je neki časnikar vprašal predsednika Eisenhowerja, če se po operaciji počuti zdravstveno tako dobro, kot pred operacijo, je predsednik odgovoril pritrdilno. Dostavil pa je, da se golfu in plavanju ne posveča tako intenzivno kot pred boleznijo. Ko ga je neki drug novinar vprašal, če namerava med svojo volilno kampanjo razpravljati tudi o svoji bolezni, je Eisenhower skoraj nekoliko sitno odgovoril, da je že povedal, da se namerava nekoliko pred predsedniškimi volitvami, ki bodo 6. novembra, podvreči natančnemu zdravniškemu pregledu.

MOSKVA, 31. — Agencija Tass je objavila poročilo o nuklearnih poizkusih 24. in 30. avgusta v Sovjetski zvezi. Poročilo poudarja, da so ti poskusi namenjeni izpopolnitvi atomskega orožja ter razvoju novih tipov orožja za razne skupine vojske. Poročilo dostavlja, da je bila vlada SZ vedno naklonjena prepovedi take vrste poizkusov in je spomladi leta 1956 tudi predlagala, naj bi se države, ki razpolagajo z atomskim orožjem, obvezale, da napravijo konec takim poskusom, ne glede na to, ali je prišlo do sporazumov o drugih vprašanjih razorožitve. Državniki v ZDA govorijo o potrebi neke kontrole nad atomsko energijo. Sovjetska vlada pa je mnenja, da je vsakršen sistem kontrole za atomske poskuse nepotreben, ker je z današnjimi tehničnimi sredstvi lahko zabeležiti poskuse z nuklearnim orožjem kjerkoli na svetu.

Sovjetski predlog za prepoved atomskega orožja ni naletel na ugoden sprejem ne v ZDA ne v Angliji. Obedve državi sta letos nadaljevali poskuse. Sovjetska zveza mora s temi dejstvi računati in je prisiljena zaradi lastne varnosti posvetiti veliko pozornost atomskim poskusom. Kljub temu pa Sovjetska zveza, pravi poročilo, tudi v bodoče ne bo štedila naporov, da pride do mednarodnega sporazuma o popolni prepovedi atomskega orožja, pa tudi poskusnih eksplozij takega orožja.

Pred kongresom TUC

LONDON, 31. — Generalni svet TUC (Trade Unions Council) se je sestal včeraj v Brightonu, da pripravi letni kongres, ki se ga bodo od prihodnjega ponedeljka dalje udeležili predstavniki 9 in pol milijona delavcev. Delo kongresa bo imelo letos odmev posebno v gospodarskih in političnih krogih zaradi dveh vzrokov: 1. finančni minister Harold Mc Millan je v slovesnem svarilu kongresu poudaril, da je vprašanje plač osrednji izmed gospodarskih problemov Velike Britanije. 2. Sedanje vodstvo TUC je nova formacija, ki bo postavljena na preizkušnjo na kongresu, in sicer zlasti od problemu plač.

Drzen napad članov EOKA na bolnišnico v Nikoziji

Napadalci so hoteli osvoboditi nekega tovariša, ki mu je res uspelo pobegniti · Pri napadu štiri smrtne žrtve · Ostra grška nota na OZN

NIKOZIJA, 31. — Ciprski patrioti so danes izvedli akcijo, ki se jim sicer ni posrečila brez žrtev, vendar pa dokazuje v nasprotju z nekaterimi Hardingovimi izjavami se izredno vitalnost organizacije EOKA, ki vodi borbo ciprskega ljudstva za njegovo osvoboditev.

Ciprski patriot Polikarpos Georgadis, na katerega je bila razpisana nagrada 5 tisoč šterlingov in se je že od junija nahajal v zaporu, je moral danes zjutraj na pregled v bolnišnico. Spremljali so ga trije pazniki. Na hodniku bolnišnice pa se v hipu pojavijo trije moški, ki začno streljati. Na strele so takoj odgovorili tudi pazniki, medtem ko je Georgadis skočil z nosil, pobral strojnico tovarišu, ki je padel pod streli paznikov, ter pištolo enemu izmed paznikov, ki je že ležal na tleh v zadnjih vzdihljajih. Izginil je takoj v labirintu hodnikov. V pomoč pri tem mu je bila silna zmešnjava, ki je nastala.

Takoj za tem so prispele vojaške čete, ki so začele strogo preiskavo, toda brez uspeha. Mislijo, da je Georgadis uspel zbežati iz bolnišnice ter pobegniti z avtomobilom, ki ga je že čakal. Pobegnil je tudi tisti izmed napadalcev, ki je bil samo ranjen.

Med napadom so bili s streli ubiti neki policijski narednik, neka bolniška sestra ter dva napadalca. Med bolniškim osebjem pa so še trije ranjeni.

V nekem britanskem vojaškem skladišču v Famagosti je danes nastala eksplozija, ki jo je bržkone povzročila kaka tempirana bomba. Cloveških žrtev ni bilo. Neko tempirano bombo pa so v Famagosti našli tudi na neki policijski postaji. Nekega ciprskega grškega policijskega agenta so zaslišali. V mestu pa so vojaki ta večer dvakrat streljali, toda vzroki streljanja niso znani. Neki mlad Turek je bil ranjen.

Grška delegacija pri OZN je poslala glavnemu tajniku Hammarskjoeldu noto, v kateri je rečeno, da ultimatum, ki ga je britanska vlada postavila v odgovor na ponudbo EOKA za premirje in pogajanja, dokazuje, da britanska vlada ni nikoli imela zares namena dati prebivalcem Cipra svobodo ter spoštovati obveznosti, ki jih ima do teh prebivalcev na osnovi listine OZN.

Grška nota obtožuje britanske oblasti na Cipru, da so hotele izkoristiti ponudbo EOKA za likvidacijo ciprskega odporniškega gibanja, ne da bi niti omenile možnost pogajanj. Potem, ko omenja, da je grška delegacija zahtevala, da se ciprsko vprašanje vpiše na dnevni red prihodnjega zasedanja glavne skupščine OZN, se nota zaključuje: «Grčija je bolj kot kdaj koli odločena zahtevati, da se o Cipru temeljito razpravlja na prihodnji glavni skupščini OZN. Ta pa bo morala prevzeti del odgovornosti, preden pride do pravične rešitve tega problema v skladu z določili in duhom listine.»

Grška vlada pa je tudi protestirala pri OZN zaradi ukrepa, po katerem škof iz Kitiuma ne sme zapustiti brez posebnega dovoljenja svojega bivališča. Škof Anthimos je protestiral proti Hardingovim izjavam ter zanikal, da bi se kdajkoli sestal z voditeljem EOKA Grivasom.

«Mednarodni imperializem se lahko uniči samo z mednarodno akcijo»

MOSKVA, 31. — Na večerji, ki so jo včeraj njemu v čast priredili predstavniki afro-azijskih držav v Moskvi, je predsednik indonezijske republike Sukarno izjavil, da je 20 stoletje ustvarilo tri fenomene: rojstvo naprednega sveta, atomsko revolucijo ter konferenco v Bandungu. «Imperializem je mednaroden,» je dejal potem Sukarno. Ne gre za kak izoliran holandski, francoski ali britanski imperializem. Mednarodni imperializem se lahko uniči samo z mednarodno akcijo.» Večerje so se udeležile tudi mnoge sovjetske osebnosti, med njimi maršal Vorošilov, maršal Bulganin ter zunanji minister Šepilov.

Sukarno je iz Moskve odšel na daljše potovanje po Sovjetski zvezi.

Na Dunaju so uradno objavili, da je bil obisk predsednika indonezijske republike Sukarna v Avstriji napovedan za dneve 18. do 23. septembra, preložen na poznejši datum. Do tega sklepa je prišlo v sporazumu z indonezijsko vlado zaradi zdravstvenega stanja predsednika avstrijske republike Teodora Koernerja.

Kratke vesti

TEHERAN, 31. — Na tiskovni konferenci je generalni prokurator iranske vojske general Hossein Azmoudeh sporočil, da so v Perziji aretirali nekega vohuna «mednarodne važnosti», za katerega pa ni hotel povedati niti imena niti narodnosti.

AMMAN, 31. — Predsednik libanonske republike Camille Chaumon in njegova soproga sta prispela v Amman na uradni obisk na povabilo jordanskega kralja Husseina.

TOKIO, 31. — Japonska socialistična stranka, ki je v opoziciji, je zahtevala od vlade, naj skliče parlament na izredno zasedanje da bi proučil način, kako prekoračiti mrtvo točko v pogajanjih s Sovjetsko zvezo za mirovno pogodbo.

FRIEBURG, 31. — Na področju Frieburga se je pojavil novi sneg. Precej ga je zapadlo na Vanils (2300 m), včeraj popoldne pa je zapadel tudi na Moleson (1800 m). V vsej pokrajini je temperatura občutno padla.

NEW YORK, 31. — Družba «United Fruit Company», lastnica ladje «Cape Ann», je odlikovala s posebnimi kolajnami 15 članov posadke omenjene ladje, ker so se odlikovali pri reševanju brodolomcev, ko sta trčili ladji «Andrea Doria» in «Stockholm».

ŽENEVA, 31. — Nedavno je pet ciganov iz Budimpešte, članov neke folkloristične skupine, ki je nastopila v Ženevi na nekem festivalu, ostalo v Švici zaradi «političnih razlogov». Sedaj so pa trije od teh ciganov že odšli nazaj k svojcem v Budimpešto. Ženevskim policijskim oblastem so povedali, da so bili njihovi «politični razlogi» v tem, da so si predstavljali, da bodo lahko tamkaj več zaslužili kot pa doma.

VREME VČERAJ
Najvišja temperatura 26.8, najnižja 17.4, zračni tlak 1019,0, veter 12 km na uro, severozahodnik, vlaga 47 odst., nebo jasno, morje razgibano, temperatura morja 24.8

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, SOBOTA, 1. septembra
Egidij op., Mladen
Sonce vzide ob 5.25 in zatone ob 18.44. Dolžina dneva 13.19.
Jutri, NEDELJA, 2. septembra
Maksima muč., Miljeva

NADALJEVANJE NERAZUMLJIVIH SODNIH PREISKAV

Včeraj je preiskovalni sodnik zaslišal 14 Prosečanov

Vse obtožbe so neutemeljene - Kdaj bodo zaslišali šoviniste in hujskače, ki so na Opčinah in Proseku izzivali in metali kamenje, čemur je bil priča sam kvestor

Včeraj dopoldne je preiskovalni sodnik dr. Serbo zaslišal 14 Prosečanov v zvezi z namišljenim napadom, ki naj bi se izvršil pred dvema letoma. V noči od 25. na 26. oktober 1954, ko naj bi na avto z italijansko trobojnico (kot precizira včerajšnji «Messaggero») padla «bomba», «petarda» ali «kamenje». Za kaj pravzaprav gre, se namreč še danes ne ve, kajti «Messaggero» vztraja na tem, da je bila na avto vržena bomba, medtem ko je v obtožnici, ki dolži Štoko, Puntarja, Čuka in D'Angela, da so dejanje izvršili, govora o «kamenju» ali «petardi». Kot smo že enkrat napisali, pa ni izključeno — posebno še, ker ni bilo o stvari izdano nikako uradno poročilo — da gre za navadno avtomobilsko nesrečo, ki jo je povzročila recimo eksplozija zračnice na enem od koles avtomobila.

Toda ne glede na to se preiskava nadaljuje, kar pomeni, da ima preiskovalni sodnik v rokah tehtne elemente, ki so dovolj močni, da spravijo obtožence pred sodišče. Toda mi dvomimo, da se mu bo to posrečilo, ker domneve kakšnega «vestnega» marzanovskega policijskega agenta še ne pomenijo dokazov. Tako rekoč ves Prosek ve, da je obtožnica neutemeljena, ker so bili obtoženci v času namišljenega napada bodisi v družbi svojih sovaščanov bodisi na delu v Trstu. In o tem se je po vsej verjetnosti moral prepričati tudi preiskovalni sodnik, ko je včeraj zasliševal poklicane priče. (Kar pa se zasliševanja tiče, naj za danes omenimo, da bomo o tem — o korektnosti — spregovorili morda kdaj pozneje).

Vprašanje kazenske odgovornosti pri «napadu» je menda rešeno, čeprav se je skušalo v tej zvezi še marsikaj dodati. Govorilo se je o «organiziranem gibanju», o «načrtnih pripravah», o «poveljnikih» in «podrejenih» itd., ki so imeli skupen cilj v «napadu na italijansko vojsko». Vemo, da policajem domišljije ne manjka in bi besede v narekovajih nudile «Piccolu» in «Messaggeru» material za naslove čez štiri, pet in celo šest stolpcev. Toda očitno je, da se bodo morali temu odpovedati, ker se je trhla zgradba obtožnice že v prvem začetku zrušila.

Ostajata točki obtožnice, da sta dva od Prosečanov sramotila italijansko zastavo in državo. Dobro informirani «Messaggero» v tej zvezi navaja, da so bili zaradi «bombnega napada» v novembru l. 1954 zaslišani štirje mladeniči, ki so bili osumljeni tudi zaradi tega, «ker so odkrito manifestirali proti Italiji». Ne vemo, če je s tem mišljena sramotitev zastave ali države. Toda dejstvo je, da omenjena Prosečana zanikata dejanje, zaradi katerega sta obtožena in smo prepričani, da bosta to tudi lahko dokazala.

Odprto ostaja le vprašanje nasprotne strani. Ni nam znano, da bi policijska ali sodna oblast uvedla preiskavo proti krivcem, ki so dan pred zamenjavo oblasti zažgali kulturni krožek «Rauber» na Greti.

Ni nam znano, da bi policija uvedla preiskavo proti kričačem iz «Villaggio del Fanciullo», ki so v prisotnosti številnih starih in novih policijskih funkcionarjev z zmerjanjem «ščavi» in podobnim razgrajali v noči pred zamenjavo oblasti po Opčinah in grozili domačinom čemur je bil priča celo sam kvestor.

Ni nam znano, da bi oblasti uvedle preiskavo proti tistim, ki so s kamenjem napadali vaščane na Opčinah, Proseku v Križu itd.

Ni nam znano, da bi izsledili pisce anonimnih pisem, ki so grozili Slovencem, češ pripravite se, prišla je ura obračuna!

Kot običajno je tudi tokrat «roka pravice» posegla samo na eno stran. In ne moremo si kaj, da se ne bi zopet vprašali, kaj hočejo doseči?

Pomiritve duhov in normalizacije prav gotovo ne!

ODBOR ZA PROSLAVO BAZOVIŠKIH ŽRTEV

prireja v **nedeljo 9. t. m.** ob 15.30 uri pri spomeniku na kraju ustrelitve

svečano počastitev bazoviških žrtev

Na sporedu so petje, govori in recitacije.

Poslabšanje položaja v podjetju CITECI

Položaj v podjetju CITECI postaja vedno bolj resen. Kot smo že včeraj poročali, niso izplačali delavcem in nameščencem že šest tednov njihovih prejemkov kljub vsem zagotovilom in obljubam. Zato so delavci prevzeli vse delavske knjižice, kar pomeni, da so prekinili svoj delovni odnos s podjetjem; zato se je tudi včeraj nehala sleherna dejavnost v tovarni in grozi podjetju nevarnost stečaja, ki je obremenjeno z velikim primanjkljajem.

Včeraj dopoldne je prokurator podjetja Terrile izplačal vsem uslužbencem po 4000 lir predujma in še to po vztrajnih zahtevah delavcev. Medtem pa delavci in nameščenci razpravljajo o sindikalni akciji, s katero bi zaščitili svoje interese. Delavci morajo namreč dobiti plače za šest tednov dela in odpravnino. Če torej ne bo nihče priskočil podjetju na pomoč, se lahko pričakuje njegov stečaj. Vse to ni v prid tržaškemu gospodarstvu, ki si je obetalo precejšen vzpon z ustanavljanjem novih industrijskih podjetij v žaveljskem industrijskem pristanišču.

Protestno zborovanje proti razpustu nemške KP

Sinoči je bilo na sedežu tržaške Komunistične partije protestno zborovanje proti razsodbi nemškega ustavnega sodišča, ki je odločilo, da je nemška KP protiustavna. Na zborovanju sta govorila Marina Bernetič in Vittorio Vidali.

Konjske dirke v Lipici 2. septembra

Opozarjamo ljubitelje konjskih dirk, da bodo v nedeljo 2. septembra t. l. v Lipici konjske dirke. Ob tej priliki bo razsvetljena tudi Škocjanska jama. Izletniki naj se poslužujejo obmejnega prehoda v Bazovici, kamor vozi redno avtobus s tržaške avtobusne postaje.

Vidali straši

Neki Carnio, za katerega pravijo, da je psevdonim za Vidalija, se v včerajšnjem «Il Lavoratore» zelo razburja nad obsodbami bivših kominformistov, ki so v inozemstvu vršili razne akcije proti Federativni ljudski republiki Jugoslaviji, pa so se sedaj vrnili. Članku sta dala takoj velik publicitet Ansa in pa tržaški radio, kar je vsekakor zelo značilno. Članek sam je napisan z očitnim namenom, da bi prestrašil one člane KP za TO, ki ne odobravajo Vidalijeve politike. V članku — po njegovi «internacionalistični» navadi — cilja še prav posebej na člane KP slovenske narodnosti. Zelo ganljivo je Vidalijevo poudarjanje, da je treba «misliti z lastno glavo», ker se je te potrebe spomnil šele sedaj, ko gre za Jugoslavijo, predvsem pa za one, ki so v KP zares začeli misliti z lastno glavo. Ko je šlo za stalinizem in kominform, je veljala drugačna potreba. . .

Tudi o nekaterih drugih člankih iste številke «Il Lavoratore» bi bilo marsikaj bistvenega pripomniti. No, pa drugič!

Seja upravnega odbora tržaške občine

Sinoči ob 19. uri se je sestal upravni odbor tržaške občine, ki je razpravljal o nekaterih upravnih vprašanjih, ki se prvenstveno nanašajo na dohodke občinskih uradnikov. Predloge so na sestanku predložili oni odborniki občinskega sveta, ki so načelovali raznim oddelkom v preteklih štirih letih in to iz formalno-tehničnih razlogov, ker še vedno niso bili imenovani na ta mesta novi odborniki.

Na seji je župan tudi obrazložil pogajanja med občino in uslužbenci ACEGAT glede menze. O tem vprašanju bo moral dokončno razpravljati občinski svet.

Včerajšnja seja občinskega odbora ni niti za korak pomaknila naprej vprašanja sestave občinskega odbora, imenovanja podžupana in sklicanja občinskega sveta. Predstavniki KD namreč še vedno čakajo na odločitev pokrajinskega sveta KD, ki se bo sestal v ponedeljek. V torek pa se bodo sestali svetovalci KD na posebnem sestanku. Šele potem lahko pričakujemo sklicanje občinskega sveta.

Palamara sprejel poslanca KP Beltrameja

Včeraj je vladni generalni komisar dr. Palamara sprejel poslanca Beltrameja, ki je prišel nalašč v ta namen iz Vidma, in člana tajništva nove Delavske zbornice CGIL Artura Calabrio. V razgovoru so načeli razna vprašanja. Sindikalni predstavnik je opozoril dr. Palamaro na resne spore v tovarni testenin in v podjetju «Istituto Farmacoterapico Triestino», medtem ko je poslanec Beltrame poudaril vprašanja, ki so nastala v zvezi z izseljenci miljske občine, zlasti pa vprašanje stanovanj za te izseljence. Glede vprašanj tovarne testenin in podjetja IFT si je dr. Palamara pridržal oceno, kar pa se tiče miljskih izseljencev, je dejal, da je v pripravi obširen načrt gradnje stanovanj v miljski občini, da se olajša stanovanjska kriza. Izseljencem bodo preskrbeli stanovanja, če jih res potrebujejo.

PREDAVANJE DR. GRUBERJEVE O VPRAŠANJU BIVŠIH USLUŽBENCEV ZVU

Prenehati je treba politiko zavlačevanja in omejevanja pravic teh uslužbencev

Sindikat ne brani interesov te kategorije, ker mu primanjkuje vsake pobude - Ustanovi naj se čimprej enoten stalež za vse osebje

Včeraj je bilo v delavskem krožku «Luigi Cacciatore» predavanje dr. Aurelie Gruber-Benco o vprašanju bivših uslužbencev ZVU. V uvodu je poudarila, da se ukvarja s tem vprašanjem kot občinska svetovalka, kar ji kot vsem drugim svetovalcem nalaga dolžnost, da se ukvarja z vsemi javnimi vprašanji, zlasti ker je delovanje občinskega sveta v zadnjem času popolnoma zastalo.

Razen tega pa je to vprašanje nujno, ker skuša vlada bivše uslužbence ZVU čim bolj prikrajšati, medtem ko je njihov sindikat, ki je izraz politike vladnega centra, zaradi neaktivnosti in pomanjkanja pobude soodgovoren, če se še ni rešilo vprašanje bivših uslužbencev ki se vleče že štiri leta, to je od leta 1952.

Dr. Gruberjeva je dejala, da se je to vprašanje zaostrilo, ker bi morali že v dvoletju 1952-54 visoki italijanski funkcionarji, ki so jih leta 1952 poslali v Trst, napraviti načrt za vključitev civilnih in militariziranih uslužbencev v stalež državnih uslužbencev.

Že tedaj pa so začeli omejevati funkcije osebja in posledice novega birokratskega ravnanja so se že leta 1952 občutile na vseh področjih mestnega udejstvovanja.

Zgrešena politika v letih 1952-54 je ob prehodu uprave povzročila odpust 4000 uslužbencev angloameriških vojaških sil, kajti nihče ni napravil zanje nobenega načrta, po katerem bi jih zaposlili drugje. Ob prehodu uprave leta 1954 pa so tudi odvzeli višje čine in znižali plače 160 članom policije, finančne straže in karabinjerjem, ki so služili pri civilni policiji, vsem uslužbencem so ukinili periodične poviške, zvišali delovni urnik, spremenili juridične določbe glede odpravnine, znižali za 10 dvanajstin božično nagrado ter ukinili podporni sklad uslužbencev. Že okrog božiča 1954 se je pričel na stare uslužbence pritisk, naj zapustijo službo, in ta pritisk še vedno traja. Na posameznike so pritiskali s tem, da so iskali na njihovem domu informacije, da bi jih tako prestrašili, ker je bil pač smoter njihovih predstojnikov, da se skrči število osebja. Končno je bil 23. maja 1955 izdan dekret o prostovoljni odpovedi službe ob izplačilu nagrade, kar je bilo vsekakor nemoralno, če pomislimo, da niso tem ljudem zagotovili nobene namestitve in so jih s tem posredno silili, naj se izselijo v Avstralijo. Razen tega so odpustili tudi 30 tujih državljanov. Pri tem niso upoštevali mednarodnih obveznosti, po katerih bi morali obdržati vse uslužbence na delu.

Po enem letu italijanske uprave oziroma treh letih soupravljanja se je v novembru 1955 zdelo, da bodo končno rešili vprašanje bivših uslužbencev ZVU v okviru zakona o pooblastilih. Toda kmalu se je videlo, da to vprašanje ni bilo vključeno v ta zakon ter da je grozila takšna ureditev vprašanja, proti kateri se je uprlo vse javno mnenje. Takrat je tudi občinski svet izglasoval solidarnostno resolucijo z uslužbenci. Liberalec Collitto pa je predložil 1. decembra 1955 v parlamentu svoj zakonski načrt o ureditvi vprašanja, ki pa je imel to pomanjkljivost, da ni upošteval članov civilne policije in članov drugih oboroženih formacij. Ta načrt je bil sicer ugoden, ker je predvideval ustanovitev posebnega zaprtega staleža za bivše uslužbence ZVU, hkrati pa omogočal vključitev v začasne prehodne staleže. Takrat je tudi predsedstvo ministrskega sveta naročilo generalnemu vladnemu komisariatu, naj sestavi nov načrt za rešitev vprašanja. Nato je nastal okrog tega vprašanja zopet popoln molk. Šele med volilno kampanjo so se zopet zganili in dr. Palamara je 7. maja odnesel v Rim svoj zakonski načrt. Zopet molk in sindikat bivših uslužbencev ZVU se je zopet zganil šele, ko je poslanec Collitto v parlamentu postavil vprašanje: ali nameravajo zares odpustiti stare uslužbence in ali je res, da so uslužbence od leta 1954 stalno prikrajševali pri njihovih prejemkih. Sindikat je tedaj postavil nekaj zahtev, ki pa jih je dr. Palamara zavrnil.

Dr. Gruberjeva je glede tega polemizirala s sindikatom, ki se zgane šele takrat, ko vidi, kako se drugi potegujejo za pravično rešitev tega vprašanja, kar je dokaz pomanjkanja sleherne pobude tega sindikata. Zato je treba, da javno mnenje podpre bivše uslužbence ZVU, za katere se mora ustanoviti začasen in enoten zaprti stalež za civilno in militarizirano osebje: hkrati pa se mora tudi prenehati politika odlašanja in stiskanja, ki jo sindikat dejansko podpira.

Od 1. do 20. septembra prijave za občinske davke

Tržaški župan poziva vse davkoplačevalce, da od 1. do 20. septembra predlože svoje davčne prijave za odmero občinskih davkov. Prijave je treba izročiti na četrtem občinskem oddelku, ki je v Ul. Rettori 2, tretje nadstropje, soba št. 272, in kjer lahko dobe davkoplačevalci brezplačno potrebne obrazce.

Prijaviti je treba dohodke za pobiranje sledečih davkov: družinski davek, davek na pse, davek na obrtna dovoljenja (licence) davek na aparate za ekspresno kavo, davek na klavirje in biljarde, ki so nameščeni v javnih lokalih, taksa za zbiranje in prevoz odpadkov, taksa za zasedbo javnih prostorov in prispevek za kanalizacijo.

Poleg tega morajo oni, ki ne prebivajo stalno v Trstu in ki niso obvezani plačevati družinskega davka, izpolniti prijavo za plačevanje davka na nepremičnine, davka na služinčad in davka na klavirje v stanovanjih.

Pevska vaja zbora Prosek-Kontovel

Pevski zbor Prosek-Kontovel ima v ponedeljek 3. t. m. svojo redno pevsko vajo, na kateri bomo pričeli vežbati nov spored pesmi. Prosimo, da se te in vseh naslednjih vaj pevci polnoštevilno udeležijo. Po pevski vaji bo v ponedeljek odborova seja.

Poziv policije lastnikom ukradenih predmetov

Policija še vedno ni našla lastnikov vseh predmetov, katere je ukradel v svoji zelo živahni tatinski «karieri» 31-letni Arturo Bufoni iz stanovanjskih in javnih poslopij v Tržiču. Zaradi tega poziva tržaška kvestura, da lastniki sledečih predmetov prevzamejo svojo imovino v Trstu: pokrivalo za stranišče iz plastičnega materiala, plastična metlica za stranišče, 4 vaze za rože, električni brivski aparat «Philipps», 2 para dolgih moških volnenih spodnjih hlač, moška srajca, dve posodi z oljnato barvo, par moških čevljev št. 44 znamke «Fercus», 2 plašča in duši za kolo in 2 obroča za kolo.

Izreden karambol

Do izredne nezgode je prišlo včeraj ob 15,30 na križišču med Ul. Rossini in Ul. Spiridione, kjer sta trčila avtomobila in se je eden popolnoma prevrnil ter ostal s kolesi v zraku. Do nesreče je prišlo tako, da se je 28-letni nemški državljan Ludwig Reinhold Emmert iz Bavarske zaletel s svojim «Volkswagnom», ko je vozil s Trga sv. Antona novega proti obrežju, v levi zadnji blatnik avtomobila FIAT 500, katerega je vozil 39-letni uradnik dr. Attilio Firelli iz Ul. F. Severo 71. Zaradi hudega udarca se je topolino prevrnil tako, da je ostal s kolesi v zraku.

Kljub temu nenavadnemu trčenju pa je Firelli dobil le lažje poškodbe na levi nogi, zaradi katerih so ga odpeljali z avtomobilom RK v bolnico. Tam ga niso pridržali, vendar se bo moral zdraviti na domu 8 dni. Nemški vozač se pri trčenju ni poškodoval.

Tudi nemško vozilo se je le malo odrgnilo, medtem ko so okvare na topolinu hujše. Kasneje so prišli na kraj nesreče gasilci, ki so avto ponovno obrnili. Križišče ves ta čas ni bilo zaprto za promet.

Obvestilo učiteljem

Šolsko skrbništvo v Trstu sporoča, da je objavljena v šentjakobski osnovni šoli v Ul. Scuole Nuove 12-I prednostna lestvica za poverjena in nadomestna mesta na osnovnih šolah s slovenskim učnim jezikom za šolsko leto 1956-57. Prednostna lestvica je na vpogled vsak dan od 9. do 12. ure do vključno 9. septembra t.l.

VOZNI RED AVTOBUSOV TRST - SV. NIKOLAJ
(veljaven do 30.9.)

v primeru lepega vremena

Iz Trsta	Iz Sv. Nikolaja
7.00	8.30
8.30	10.00
10.00	11.30
13.00	14.30
16.00	17.30
19.00	20.30

v primeru slabega vremena

Iz Trsta	Iz Sv. Nikolaja
8.00	9.30
11.00	14.30
19.00	20.30

OBČINSKE SEJE V NABREŽINI, DOLINI IN NA REPENTABRU

Zakon štev. 703 o lokalnih financah delno apliciran v podeželskih občinah

Občinski sveti so razpravo o trošarini prenesli na prihodnje seje - Podeželske občine bodo po uveljavitvi zakona imele od njega samo škodo

Sinoči je bila na županstvu v Nabrežini izredna seja devinsko-nabrežinskega občinskega sveta, na kateri so izvolili člane občinske volilne komisije ter razpravljali in sklepali o nekaterih postavkah zakona 703 o lokalnih financah.

V začetku seje je župan tov. Dušan Furlan pozdravil svetovalca Bonoma in Casellija, ki sta se tokrat prvič udeležila seje občinskega sveta ter jima zaželel čim uspešnejše delo v okviru občinskega sveta. Potem ko je ugotovil, da ni nobenega zadržka, ki bi lahko preprečil njuno izvolitev, je župan podal besedo odborniku Škrku, ki je pojasnil postopek v zvezi z volitvami občinske volilne komisije. Po tajnem glasovanju so bili za efektivne člane občinske volilne komisije izvoljeni svetovalci Marković, Legiša, Kravanja in Caselli, za njihove namestnike pa Radović, Pipan, Cimador in Bonomo.

Odbornik Drago Legiša je nato podal obširno poročilo o zakonu 703, ki ga je generalni vladni komisar raztegnil na naše področje z odlokom št. 164. Odbornik Legiša je pri tem poudaril, da se bo v svojih izvajanjih omejil predvsem na občinske davke, kajti na osnovi okrožnice prefekture ter zaradi tega, ker še niso bile določene srednje cene predmetom in blagu, ki je podvrženo trošarini, se bo razprava o spremembah v zvezi s trošarino lahko vršila šele na eni izmed prihodnjih občinskih sej.

Odbornik Legiša, in kasneje tudi župan, je izrazil svoje obžalovanje, da mora občinski svet že na eni od svojih prvih sej razpravljati o davkih ter pri tem poudaril, da ni nobenega načina, ki bi dopustil, da bi se občinski svet temu vprašanju lahko izognil. Spremembe v občinskih davkih so sicer malenkostne in se nanašajo predvsem na davek na obrtnice, davek na pse, davek na aparate za ekspresno kavo, davek na biljarde, davek na policijske licence za javne obrate ter davek na napisne table.

V kratki diskusiji, ki je sledila, so nekateri svetovalci zahtevali pojasnila, medtem ko je svetovalec Srečko Colja vprašal, kakšno korist bo imela občina od aplikacije tega zakona, ko je pa znano, da se bodo občinski dohodki znižali, in sicer zaradi občutno manjše trošarine na vino. Odbornik Drago Legiša je v odgovoru poudaril, da mora občinski svet zakon aplicirati, ne glede na to, da bo občini samo škodil, saj se računa, da bo v prihodnjem letu več kot 5 milijonov lir manj dohodkov, nego jih je bilo letos.

Sledilo je glasovanje, pri čemer je 18 svetovalcev glasovalo za spremembe, ki so predvidene v zakonu št. 703, medtem ko je svetovalec Sguerzi (demokristjan) glasoval proti. Njegovo zadržanje pri glasovanju je vzbudilo nemalo presenečenja, in sicer zaradi tega, ker je zakon plod dela demokrščanskih oblastnikov in zaradi tega, ker ni podal glasovalne izjave, v kateri bi — kot je običaj — navedel razloge, ki so ga dovedli do tega, da je glasoval proti.

Seja občinskega sveta je bila tudi na Repentaboru, kjer so za člane občinske volilne komisije izvolili Alfonza Guština, Milana Puriča, Ivana Skabarja ter Jožefa Skabarja, za njihove namestnike pa Silvestra Skabarja, Franca Skabarja, Ludvika Guština ter Avguština Zlobca.

Občinski svet je odobril vse postavke, ki se nanašajo na spremembe pri občinskih davkih, kot to predvideva zakon 703, medtem ko so razpravo o trošarini odložili na prihodnjo sejo. Omenimo naj le, da bo repentaborska občina po celotni aplikaciji zakona 703 imela 1.157.000 lir manj dohodkov, pridobila pa bo 300 tisoč lir, in sicer zaradi davka na piščance, ki jih nudijo gostom repentaborske gostilne.

Tudi v Dolini je bila snoči seja občinskega sveta, na kateri so razpravljali, kakor po drugih občinah, o spremembah tarif občinskih davkov na podlagi zakona 703. Po prečitanju zapisnika in odobritvi nekaterih nujnih sklepov občinskega odbora je občinski svet vzel v pretres del novih predpisov, ki jih svet mora sprejeti do 1. septembra. O drugem delu, namreč o trošarinskem davku, za katerega ni določen rok, bo občinski svet razpravljal pozneje.

V dolinski občini bo od 1. januarja 1957 po novem sklepu občinskega sveta znašal davek na obrtna dovoljenja od 600 do 2400 lir letno in bo določen v sorazmerju z zaslužkom obrtnika (1 odst.). Ta davek, kakor je znano, se nanaša na obrtnike, ki nimajo več kot 240.000 lir letnih dohodkov.

Občinski svet je nato odobril nov davek na pse; v ta namen so uvedli v dolinski občini tri kategorije. V poštev pa bo prišla v dolinski občini druga kategorija, za katero je določen davek v znesku 2000 lir letno.

Za napisne deske je občinski svet odobril davek v znesku 20 lir za vsako črko do enega kv. metra velikosti, do dva metra pa po 40 lir, za razne znake grbe itd. pa 80 lir letnega davka. Za manjše biljarde je bil določen davek 5000 lir letno, za večje pa 10.000 lir.

Pri določevanju občinskega davka na aparate za ekspres kavo je občinski svet upošteval krajevne razmere, ker lastniki lokalov nimajo toliko zaslužka kot v mestu in je določil za aparat z dvema pipama letni davek 4000 lir, za vsako pipo več pa 1500 lir, za aparate z eno pipo po 2000 lir. Za zasedbo javnih prostorov ostanejo v veljavi dosedanji predpisi, ko gre za krajšo dobo (n. pr. kramarji itd.), za črpalke bencina pa so določili 4000 lir letno.

Dolinski občinski svet je sklenil, da se ne poviša družinski davek, ki bi ga morali po novih predpisih zvišati za 20 odst., to pa zaradi tega, ker je v dolinski občini eksistenčni minimum zelo nizek (135 tisoč lir), življenje pa je dražje kot v mestu in imajo delavci še večje stroške za prevoz v mesto.

Nazadnje je občinski svet na dolgo razpravljal o prodaji občinskega zemljišča pri Domju za gradnjo stanovanjskih hiš. Gre namreč za 13.000 kv. metrov občinskega zemljišča v bližini šole pri Domju, kjer bi si nekateri zasebniki, delavci in kmetje, radi sezidali stanovanjske hiše. Da bi jim občina šla na roko, je občinski svet sklenil, naj se dodeli vsakemu, ki bi hotel sezidati hišo, popust v višini 20 odst. na ceni zemljišča, ki jo bo določil strokovnjak. Občinski svet je glede na to sklenil, da se popust dodeli le tistim, ki se bodo obvezali, da bodo v dveh letih zgradili hišo, kdor pa se ne bi tako obvezal, ne bo imel popusta. Pri nakupu zemljišč bodo seveda imeli prednost domačini, ki bi si hoteli tam zgraditi stanovanjske hiše.

SKUPŠČINA OSEBJA TOVARNE TESTENIN

Še vedno nobene odločitve glede prevzetja delnic

Uslužbenci «Istituto Farmacoterapico Triestino» zahtevajo, naj oblasti preprečijo prodajo trgovinskega oddelka

Včeraj ob 12. uri je bila v menzi tovarne testenin skupščina vsega osebja. Na skupščini so proučili položaj v zvezi s sklepi sodišča ter razpravljali o akciji za zaščito delavskih interesov. Delavci in nameščenci tovarne niso dobili plače že od preteklega aprila, razen nekaj predujmov.

V izčrpni diskusiji so ugotovili, da ves postopek o stečaju ni popolnoma jasen zaradi ravnanja nekaterih krogov. Zdi se namreč, da je treba oklevanje glede prevzema delnic tovarne pripisati oblastem, ki nočejo črtati državnih posojil, katera bremenijo pasivo podjetja. Sindikati pa menijo, da gre za spletke, kajti tisti, ki nameravajo prevzeti podjetje, najbrž čakajo na to, da sodišče napove stečaj, tako da dobijo tovarno in vse naprave po zelo nizki ceni.

Po drugi strani pa se širijo nepotrjene vesti, da namerava prevzeti podjetje neka družba iz Emilije, medtem pa naj bi tudi neko podjetje iz Lombardije vprašalo za pojasnila in pogoje za prevzem podjetja. Seveda gre samo za ugibanja, ker se ne ve še nič gotovega. Pomislimo le na številne vesti okrog pogajanj s Kmetijskim konzorcijem. Ta pogajanja so trajala 20 dni in je prišlo med njimi do vedno novih težkoč, ki pa jih niso pojasnili. Na vsak način niso spletke okrog tega podjetja v interesu delavcev in mesta sploh, marveč se za vsem tem skrivajo prikriti nagibi. Danes opoldne se bodo delavci tovarne testenin zopet sestali na skupščini.

Vprašanje podjetja «Istituto Farmacoterapico Triestino» je še vedno zelo pereče. Predstavniki sindikalnih organizacij so se predvčerajšnjim in včeraj razgovarjali z raznimi predstavniki oblasti, medtem ko še ni bilo uradnega razgovora z dr. Palamaro, ki so ga te organizacije pred dnevi zahtevale. Zdi se pa, da bodo oblasti vendarle posegle vmes ter da se bodo odpovedale svojemu negativnemu stališču.

Podjetje namreč dolguje še vedno 32 milijonov lir od posojila 40 milijonov, ki mu ga je dala še bivša ZVU. Vprav to bi upravičilo intervencijo oblasti, ki bi lahko ustavile prodajo trgovinskega oddelka tega podjetja, s čimer bi bila njegova dejavnost skrčena na polovico. Odstopitev tega oddelka bi namreč povzročila odpustitev 55 uslužbencev. To bi pomenilo ukinitev važne gospodarske dejavnosti, hkrati pa povečanje brezposelnosti uradniške stroke, ki šteje že tako veliko število brezposelnih. Zato je še bolj nujna intervencija oblasti, ki si morajo prizadevati, da se industrijska in trgovinska dejavnost okrepi ne pa skrči. Pri tem je treba tudi upoštevati, da so sindikati izjavili, da so pripravljeni sodelovati z vodstvom podjetja za sleherno tehnično ali organizacijsko rešitev, ki bi omogočala obstoj trgovinskega oddelka podjetja.

IZPRED SODIŠČA

Pogojna obsodba računovodje zaradi prilaščanja denarja

V podjetju Lucky Shoe si je v 8 mesecih „izposodil" 700.000 lir

Imeti opravka s tujim denarjem je zelo nevarno; marsikoga premaga skušnjava, ko ima po rokah kupe tisočakov, s svojo plačo pa komaj preživlja svojo družino. Tako se je zgodilo tudi 45-letnemu Emiliju Lenardiju, ki je bil zaposlen kot računovodja v podjetju Lucky Shoe v pristanišču in ki je zaradi tega te dni prišel pred sodišče.

V osmih mesecih je Lenardi v manjših obrokih po 20 ali 30 tisoč odnesel iz blagajne skupno 700.000 lir. Da bi svoje posle prikril, je beležil v blagajniško knjigo izmišljene kavcije, ki naj bi jih položil na carinskem uradu, v resnici pa je denar spravil v svoj žep.

Nekaj časa je že šlo, ko pa se je 1. avgusta preglednik računov vrnil, se je Lenardi prestrašil, ker je zaslutil, da bo vse prišlo na dan pri pregledovanju računov in potrdil. Kar na lepem ni bilo o njem več duha ne sluha. Toda 3. avgusta so ga že iztaknili v hotelu Corso, ga zaslišali in aretirali. Pred sodiščem ni Lenardi zanikal svoje krivde, priznal je, da je vzel denar in da ga je potrošil. Njegov branilec je le priporočil sodišču, naj upošteva vse olajševalne okolnosti, ker obtoženec ni bil še kaznovan, itd.

Sodišče ga je obsodilo pogojno na 9 mesecev zapora. Kazni mu ne bodo vpisali v kazenski list, povrniti pa bo moral podjetju ukradeni denar.

Motor v avto

Na križišču med Ul. Pontichielli in Ul. Dante sta včeraj zjutraj ob 8.15 trčila skuter in avtomobil. Motor je vozil 17-letni Cosimo Antonicelli iz Ul. Pontichielli 1, na zadnjem sedežu pa je sedel njegov 18-letni tovariš Luciano Salvi iz Križa 82. Antonicelli se je na omenjenem trgu zaletel v zadnji del avtomobila, ki je prav takrat pripeljal iz Ul. 30. oktobra in katerega je vozil 38-letni Cosimo Cafagna s Campi Elisi št. 45. Pri trčenju sta oba motorista padla po tleh. Antonicelli je takoj vstal in ni dobil poškodb, medtem ko so Savija odpeljali v bolnico zaradi močnih prask po levi roki in verjetnega zloma kosti.

Padec ženske iz avtobusa

Le malo po 12. uri so včeraj obvezali v splošni bolnici 52-letno gospodinjo Rozalijo Trost Debenga iz Ul. Costalunga 180. Ženska je namreč padla na Trgu Garibaldi iz avtobusa, ki vozi na progi proti Sv. Ani, ko je voznik hitro zavrl. Pri tem se je udarila v glavo.

Cepljenje otrok proti davici in kozam

Od 1. do 31. septembra bodo cepili proti kozam in davici vse otroke, ki so se rodili v prvem polletju 1955. Cepljenje je po zakonu obvezno in ga bodo opravljali vsak delavnik od 16. do 17. ure na higienskem oddelku občine v Ul. Duca D'Aosta 1.

Šolska obvestila

Ravnateljstvo **državne nižje industrijske strokovne šole** s slovenskim učnim jezikom v Trstu (Rojan, Ulica Montorsino št. 8-III.) obvešča prizadete starše, da bo vpisovanje v I., II. in III. razred za šolsko leto 1956-1957 od 1. do vključno 25. septembra t. l., vsak delavnik od 10. do 12. ure, in opozarja učence in učenke, ki so bili pripuščeni k **popravnim izpitom** v jesenskem roku, da se pričnó nižji tečajni in razredni izpiti v ponedeljek dne 3. septembra t. l. ob 8.30.

Podroben razpored in urnik posameznih izpitov sta na vpogled na razglasni deski šole.

Ravnateljstvo **državne nižje srednje šole** s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se bodo začeli vsi izpiti — sprejemni, nižji tečajni, popravni in razredni izpiti — v ponedeljek, 3. septembra ob 8.30 uri.

Ravnateljstvo *državne nižje trgovske strokovne šole* v Trstu Piazza Gioberti 4, sporoča, da se prične vpisovanje za šolsko leto 1956-57 1. septembra in traja do vključno 25. septembra 1956. Tajništvo je odprto vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Popravni izpiti čez I. in II. razred ter nižji tečajni izpiti se pričnejo 3. septembra 1956 po razporedu, ki je objavljen na oglasni deski zavoda.

Ravnateljstvo *državne trgovske akademije* sporoča, da se bodo vpisovanja za šolsko leto 1956-57 začela 1. septembra in bodo trajala do vključno 25. septembra. Popravni in sprejemni izpiti se začnejo 3. septembra ob 8.30 s pismeno nalogo iz slovenščine. Razpored izpitov je objavljen na oglasni deski zavoda. Prošnje sprejema tajništvo zavoda vsak dan od 10. do 12. ure, kjer dobijo prosilci vsa potrebna pojasnila.

Ravnateljstvo **trgovskega strokovnega tečaja na Proseku** sporoča, da se prične vpisovanje v I. in II. razred za šolsko leto 1956-1957 s 1. septembrom in bo trajalo do vključno 25. septembra.

Ravnateljstvo obenem obvešča, da se pričnejo popravni izpiti čez I. in II. razred v ponedeljek 3. septembra ob 8.30.

Razpored izpitov je razviden na oglasni deski v šoli.

Na višji realni gimnaziji s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z realnim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom se vrši v p i s o v a n j e za šolsko leto 1956-1957 od **1. septembra do vključno 25. septembra** vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvu zavoda v Ulici Lazzaretto Vecchio 9-II.

Navodila glede vpisovanja so razvidna na zavodovi razglasni deski.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 31. avgusta se je rodilo v Trstu 12 otrok, umrlo je 7 oseb, porok je bilo 29.

POROČILI SO SE: mehanik Ello Galizzi in prodajalka Fernanda Ulianich, šofer mehanik Giovanni Fiumara in delavka Norina Sossi, delavec Vincenc Venceslav Spiller in lasuljarka Draga Pahor, oficir Angelo Museo in učiteljica Graziamaria Callin, mehanik Sergio Carnieli in delavka Mafalda Bacer, inženir Claudio Rabolini in visokošolka Laura Cesca, radiotehnik Remigio Benvenuti in gospodinja Norina Cauci, obrtnik Lorenzo Piazzi in uradnica Carla Bartussi, trgovec Severino Corda in uradnica Ondina Furlani, uradnik Livio Garau in visokošolka Editta Depase, vodovodni instalater Giovanni Fratton in gospodinja Luigia Murovec, stavbenik Alberto Urzi in gospodinja Filomena Speranza, mlinar Vittorio Cattunar in gospodinja Lucia Calligarich, strojni kapitan Claudio Marsili in gospodinja Maria Toso, pristaniški delavec Domenico Fomularo in krznarka Nives Siccardi, pomorščak Silvio Tamaro in gospodinja Maria Torre, prodajalec Luigi Schileo in gospodinja Maria Gustin, mehanik Giuseppe Casarin in uradnica Silvana Godina, uradnik Bruno Scarpa in uradnica Licia Moschini, tehnični risar Lino Pieri in gospodinja Lina Ban, urar Bruno Busetti in uradnica Silvana Giacomini, knjigovez Giordano Blocar in uradnica Alberta Riservato, kurir Livio Fabian in šivilja Aurelia Zottich, zidar Francesco Bernardi in gospodinja Maria Mersnich, trgovec Angelo Perovini in uradnica Giorgina Vuch, mizar Claudio Acerbi in šivilja Liliana Hrovatin, šofer mehanik Giorgio Bizjak in šivilja Maria Grazia Benevoli, strojnik Leonardo Lazzeri in baristka Nerina Petkich, prodajalec Renato Braidot in šivilja Pasqua Dipace.

UMRLI SO: 58-letni Lorenzo Fragiacomo, 62-letni Florindo Amicucci, 64-letni Giovanni Benci, 27-letni Mario Nadaliz, 50-letni Giovanni Stopar, 52-letna Sofia Colja por. Silvestri, 41-letni Guerrino Pez.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
v septembru

Biasoletto, Ul. Roma 16; Manzoni, Ul. Settefontane 2; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Rovis, Trg Goldoni 8; Rossetti, Ul. Schiapparelli 58; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

LEKARNE ZAPRTE ZARADI POČITNIC
(Od 26. 8. do 8. 9.)

Praxmarer, Trg Unità 4; Al Cedro, Trg Oberdan 2; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Giusti, Strada del Friuli 7; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Signori, Trg Ospedale 8; Vernari, Trg Valmaura 10; Pizzul - Cignola, Korzo 14.

KINO

Excelsior, 16.00: «Gun Point», F. Mac Murray, D. Malone.
Fenice, 16.00: «Lovec na Indijance», K. Douglas, E. Martinelli.
Nazionale, 16.00: «Bitka pri Fort Rivers», G. Montgomery, R. Denning.
Filodrammatico, 16.30: «Skrlatna ura», C. Ohmart, T. Tryon.
Supercinema, 16.00: «Med lovci na glave», dokumentarni film.
Arcobaleno, 16.30: «V vrtincu», C. Gable, V. Leigh.

Astra Rojan, 16.00: «Kruh, ljubezen in ljubosumnost», V. De Sica, G. Lollobrigida.
Capitol, 16.30: «Druga ljubezen», R. Hudson, J. Wyman.
Cristallo, 16.00: «Tiger na nebu», A. Ladd, J. Allyson.
Grattacielo, 16.00: «23 korakov od zločina», V. Johnson, V. Miles.
Alabarda, 16.30: «Pepote», Pablito Calvo.
Ariston, 16.00: «Bill West», J. Chandler, F. Domergue.
Armonia, 18.00: «Kraljica Far Westa», B. Stanwyck, R. Reagan.
Aurora, 17.00: «Deževje v Ranchipuru», Lana Turner, R. Burton.
Garibaldi, 16.30: «Dediščina po stricu iz Amerike», C. Goetz, V. Martens.
Ideale, 16.30: «Rigoletto in njegova tragedija», G. Landry, J. Vidor.
Impero, 16.30: «Moj ljubimec je razbojnik», B. Stanwyck, B. Sullivan.
Italia, 16.00: «Ljubezen je čudovita stvar», W. Holden, J. Jones.
S. Marco, 17.00: «Ognjeni poljub», J. Palance, B. Rush.
Kino ob morju, 16.30: «08-15», zabavni film o vojaškem življenju.
Moderno, 16.00: «Perverznež», S. Granger, J. Simmons. Mladoletnim prepovedano.
Savona, 16.00: «Vsi na krov», J. Powell, W. Pidgeon.
Viale, 16.00: «Prednja straža izgubljenih mož», G. Peck.
Vittorio Veneto, 16.00: «Tista, s katero bi se moral poročiti», B. Stanwyck, F. Mac Murray.
Belvedere, 16.30: «Peklenska dirka».
Massimo, 16.30: «Racija», D. Dureya, I. Lewis.
Novo cine, 16.00: «Polkovnik Hollister», G. Cooper, R. Roman.
Odeon, 16.00: «Priljubljena pesem», M. Vitale, A. Farnese.
Radio, 16.00: «Državljan vesoljstva», J. Morrow, Faith Domergue.
Venezia, 15.30: «Odisej», K. Douglas, S. Mangano.
Skedenj, 19.00: «Rojena za ljubezen», E. Williams.

POLETNI KINO

Arena dei fiori, 20.00: «Burmanski pustolovec», B. Stanwyck, R. Ryan.
Ariston, 20.15: «Bill West», J. Chandler, F. Domergue.
Armonia, 19.30: «Kraljica Far Westa», B. Stanwyck, R. Reagan.
Garibaldi, 20.00: «Dediščina po stricu iz Amerike», C. Goetz, V. Martens.
Marconi, 16.30 in 20.15 na prostem: «Pustolovščine Don Juana», E. Flynn, V. Lindfors.
Paradiso, 19.30: «Gusarji na južnih morjih», Y. De Carlo, J. Ireland.
Parco delle rose, 20.00: «Don Camillo in on. Peppone», Fernandel, G. Cervi.
Ponziana, 20.00: «Dvoboj v džungli», D. Andrews, J. Crain.
Rojan, 20.00: «Tri broadwayske dekleta», M. Champion.
Skedenj, 20.30: «Rojena za ljubezen», E. Williams.
Stadio, 20.00: «Timberyack», S. Hayden.
Valmaura, 20.00: «Rodila se je zvezda», J. Mason, J. Garland.

RADIO

TRST POSTAJA A

11.30 Lahka glasba; 12.00 Predavanje; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Jugoslovanski motivi; 13.30 Pestra operna glasba; 13.50 Orkester Mantovani; 14.45 Ritmični orkestri; 15.15 Slavni pevci; 16.00 Kodaly: Plesi iz Galante; 16.15 Sobotna novela; 16.15 Domači odmevi; 16.40 Orkester Pecchiori; 17.00 Fantazija iz dunajskih oper; 17.19 Plesna čajanka; Dva znana operna odlomka; Grieg: Koncert za klavir in orkester; 19.02 Zmerni ritmi; Sestanek s poslušalkami; Priljubljene melodije; 20.00 Šport; 20.05 Kernovi motivi; 20.30 Orkester Marek Weber; 20.56 Glasbena medigra; 21.00 Teden v Italiji; 21.15 Odlomki iz Verdijeve opere Ernani; 21.57 Parada lahkih orkestrov; 22.30 Melodije iz revij; 22.50 Večerni ples.

TRST I.

14.30 Tržaška kulturna kronika; 18.30 Raffaello de Danfield: «Ljubezensko pismo lorda Byrona», opera v 1 dej.; 21.00 Glasbeni varieté; 22.00 Gottfried Keller: «Romeo in Julija na vasi».

KOPER

Poročila v slovenščini: 5.45, 6.45, 13.30 in 19.00.
Poročila v italijanščini: 6.45, 12.30, 17.45 in 23.00.
5.00 - 5.45 in 6.00 - 6.10 Prenos iz Ljubljane; 6.10 Jutranja glasba; 7.00 - 8.00 in 11.00 - 12.00 Prenos iz Ljubljane; 13.40 Zopet enkrat v ritmu..; 14.20 Pestra zabavna glasba; 14.30 - 17.00 Prenos iz Ljubljane; 17.00 Ritmične popevke; 17.25 Čarobna ...; 18.00 - 19.00 Prenos iz Ljubljane; 19.15 Harmonika v ritmu; 19.30 - 22.15 Prenos iz Ljubljane; 22.15 Iz nočnega zabavišča.

SLOVENIJA
327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00.
11.00 Radijski koledar; Malo od včeraj in malo od danes; 12.00 Opoldanski spored slovenske narodne glasbe; 12.40 igra Mariborski instrumentalni ansambel; 13.15 Zabavna glasba; 13.35 Slavne arije s slavnimi pevci; 14.30 Tedenski športni pregled; 14.40 Želeli ste - poslušajte; 15.35 F. Chopin: 5 nokturnov; 16.00 Utrinki iz literature - A. P. Čehov: Dve zgodbi; 16.20 Koncert po željah; 17.15 Zabavna plesna glasba; 18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 18.15 Poje moški in ženski zbor France Prešeren iz Kranja; 18.45 Okno v svet: Japonska danes in jutri; 19.00 Reportaža z evropskega prvenstva v veslanju na Bledu; 20.00 Veseli večer.

TELEVIZIJA

15.15 V okviru Evrovizije reportaža z lahkoatletskega tekmovanja Anglija - Rusija v Londonu; 17.30 Reportaža iz Kopenhagna; 21.00 Vesti; 21.15 Varieté: «En, dva, tri»; 22.15 Gino Rocca: «Nič», veseloigra.

NOVOSTI:

Ivan Cankar, *Hiša Marije Pomočnice*

Kirst, *08-15 Nekončna zmaga vojaka Ascha*

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. Sv. Frančiška
Telefon 37-338

GLASBENA MATICA PRED NOVO SEZONO

Glasbena Matica si je v zadnjih letih priborila med slovenskimi kulturnimi ustanovami v Trstu eno vodilnih mest, kar se odraža v razširitvi in poglobitvi njenega delovanja. Leto za letom je pritok mladine v njeno Glasbeno šolo večji, tako v mestu, kakor na podeželju. Pevski zbor in šolski orkester sta postala pomembna činitelja v vrsti tržaških slovenskih ansamblov, a tečaj za zborovsko dirigiranje daje upanje, da se bo premaknilo z mrtve točke vprašanje novih pevovodij.

Šola Glasbene Matice, v kateri je osredotočeno glavno delovanje naše centralne glasbene ustanove, je v preteklem šolskem letu vzgajala v Trstu in v obeh podružnicah v Borštu in Nabrežini 165 gojencev, od teh 48 v pripravnici, 110 v nižji in 7 v srednji šoli. Poleg glavnega predmeta (klavir, violina, čelo, kontrabas, flavta, oboa, klarinet, trobenta, zborovodski tečaj in harmonika), so številni gojenci obiskovali obvezne stranske predmete (teorija, solfeggio itd.) ali sodelovali v šolskem orkestru in pri pevskem zboru.

Če primerjamo število gojencev z onim iz šolskega leta 1954-55 zaznamujemo dotok novih gojencev, a pri pregledu obiska posameznih predmetov razveseljiv pojav, da se je 12 novih gojencev posvetilo pouku godalnih instrumentov. Glede na nedvomne potrebe bodočega slovenskega orkestra v Trstu, naj slednjo ugotovitev še posebej podčrtamo. Želeti pa bi bilo, da bi se večje število mladine posvetilo pouku še drugih orkestralnih instrumentov, zlasti pihalom in trobilom, saj je dosedanja praksa pokazala, da more šola Glasbene Matice tudi na tem področju mladim ljudem nuditi vsestransko kvalitetni pouk pod vodstvom priznanih učnih moči.

Posebno skrb je Glasbena Matica posvetila mladima podružnicama v Nabrežini in v Borštu. V Nabrežini je zanimanje mladine za glasbeni pouk tako močno, da se bo tamkajšnja podružnica, katero obiskujejo otroci iz Nabrežine in okoliških vasi, lahko čez nekaj let skoraj osamosvojila. A tudi v Borštu raste zanimanje za glasbeni pouk, kar dokazuje lepo obiskan šolski nastop v tamkajšnji prosvetni dvorani pri katerem je uspešno nastopil tudi otroški pevski zbor pod vodstvom profesorja Grgiča.

Na sedmih javnih produkcijah v Trstu, Borštu in Nabrežini ter pri številnih nastopih v okviru drugih prireditev (pri «Prešernovih» in «Iskerčevih» proslavi itd.) so gojenci praktično pokazali uspehe svojega šolanja. Da je šola prerasla okvir nižje glasbene šole, se kaže v dejstvu, da so številni gojenci nastopili s presenetljivim obvladanjem tehnike in izrazitim muzikalnim smislom.

S pevskim zborom, orkestrom in solisti pa se je šola uveljavila tudi na koncertu v Gorici ter na radijskih postajah v Trstu in v Kopru. Posebno se je izkazal mladinski pevski zbor, katerega jedro tvorijo gojenci tečaja za zborovsko dirigiranje, ki je pod vodstvom mladih tečajnikov, bodisi pod vodstvom njihovega profesorja Ubalda Vrabca. Sodeloval je pri devetih javnih prireditvah. Ob tej priliki naj poudarimo pomen in uspeh, ki ga je dosegel tečaj za zborovsko dirigiranje. Iz relativno skromnega števila udeležencev se jih pet že javno udejstvuje na pevovodskem področju v večjem ali manjšem obsegu. Želeti bi bilo, da bi ljudsko-prosvetni činitelji navedli še vse ostale, ki jih zanima zborovodstvo, da bi v novem šolskem letu posečali ta tečaj, ki ga bo v bodoče potrebno še razširiti in poglobiti.

Orkester, ki ga vodi prof. Oskar Kjuder je tudi v preteklem letu pokazal živahno dejavnost. Nastopil je prvič kot spremljevalec gojenke, ki je izvajala klavirski koncert a na koncu šolskega leta, skupno s pevskim zborom, pri izvedbi Sattnerjeve kantate «Jeftejeva prisega». Pri slednji so pomagali tudi pevski zbor P. d. «Slavko Škamperle», pevci iz Trebč in solista Justina Kralj-Vugova in Hektor Gerlanc. Slednji «množičen» nastop, pri katerem je sodelovalo več kot 100 oseb, je našel pri publiki posebno topel odziv ter bi ga zato kazalo v novem šolskem letu ponoviti.

Tako z nastopi gojencev, kakor z dejavnostjo članov učiteljskega zbora ,ki se udejstvujejo kot koncertanti, pevovodje (6 pevskih zborov), skladatelji in publicisti, doprinaša šola Glasbene Matice bistveno k razvoju slovenske kulture na Tržaškem. Svoje delovanje pa bi lahko v mestu, kakor na deželi, mogla še znatno razširiti, če je ne bi pri tem oviralo pomanjkanje materialnih sredstev. Glede na uspehe, ki jih je pokazala pri svojem dosedanjem delu, pričakujemo, da jo bo slovenska kulturna javnost še v večji meri podprla, kakor doslej, saj od tega v veliki meri je odvisen njej nadaljnji obstoj in razvoj.

Pomanjkanje primerne koncertne dvorane v središču mesta je v pretekli sezoni nekoliko oviralo koncertno dejavnost Glasbene Matice. Pri koncertih pretekle sezone je Glasbena Matica izbrala tak spored in povabila k sodelovanju tiste izvajalce, da je mogla zadovoliti željam večine naše koncertne publike, ki si želi prireditev poljudnejšega značaja.

Tako so v okviru «Večera narodnih pesmi» nastopili operni kvintet «Niko Štritof», duo Stritar-Kozlevčar, August Stanko in kot recitator Janez Rohaček. Kakor vedno je navdušil poslušalce «Slovenski oktet», ki je tokrat izvajal izključno tista dela, ki so bila izbrana pri javnem natečaju v «Primorskem dnevniku». Zelo toplo je sprejelo občinstvo soliste ljubljanske Opere: Vilmo Bukovčevo, Mira Brajnika, Vlada Korošca in Dano Hubadovo. Maloštevilni, a izbrani poslušalci, predvsem gojenci šole Glasbene Matice, so z zanimanjem sledili koncertu zagrebškega pianista Freddyja Doševa, ki je zaigral vrsto Chopinovih skladb. Za počastitev 200-letnice rojstva W.A. Mozarta so z deli tega skladatelja nastopili na komornem večeru Damijana Bratuževa, Ema Vrabec, Gojka Berginc, dr. Gojmir Demšar in Pavle Merkù. Za zaključek koncertne sezone je pevski zbor primorskih študentov «Vinko Vodopivec», pod vodstvom mladega nadarjenega dirigenta Antona Nanuta, izvrstno predstavil zborovske skladbe, ki smo jih v Trstu prvič slišali.

Če prištejemo med koncertne prireditve še nastop zabavnega orkestra in solistov radia Ljubljane pod vodstvom Bojana Adamiča, ki je napolnil dvorano pri Sv. Ivanu zares do zadnjega kotička, smo izčrpali naštevanje koncertov

Glasbena Matica pripravlja tudi za novo sezono nekatere zanimive koncerte, med katerimi naj v prvi vrsti omenimo gostovanje celotnega orkestra Slovenske filharmonije s sodelovanjem solistov, pianistke Damijane Bratuževe in violinista Dejana Bravničarja. Poleg večjih pa pripravlja tudi koncertne večere komornega značaja, ki bodo s pritegnitvijo domačih moči in opremljeni s kratkim predavanjem za ljubitelje glasbene umetnosti še posebno zanimivi.

ZBOR IN ORKESTER ŠOLE GLASBENE MATICE V TRSTU

HIPNOZA IN NJENE TAJNE

Pred skupino zdravnikov, zbranih na zborovanju v Atlantic Cityu je hipnotizer enemu od prisotnih zdravnikov, ki ga je pred tem hipnotiziral, dejal, da mu bo na roko spustil kos žarečega železa. Nato se je hipnotizer dotaknil zdravnikove roke s svinčnikom. Ta je naglo odmaknil roko, a obraz se mu je spačil od bolečine. Na mestu dotika se je pokazal mehur

Kakšna je neki sila, ki omogoča tak pojav? Na omenjenem sestanku zdravnikov je hipnotizer John Brandon takole pojasnil to stvar:

Oseba pod hipnozo je skrajno podvržena hipnotizerjevi sugestiji. Razen majhnega števila izjem, bo oseba, ki ji karkoli sugeriram, to vzela za čisto stvarnost. Če se je bom, na pr. dotaknil s svinčnikom in ji pri tem sugeriral, da sem to storil z žarečim železom, bosta njeno tkivo in živčni sistem reagirala tako, kot bi bil to dejansko storil, a na mestu se ji pojavi mehur.

Mnogi strokovnjaki menijo, da je hipnoza stanje, podobno spanju, dasiravno ne gre za pravi sen. Hipnotizirana oseba lahko ima odprte oči, lahko gleda in pripoveduje, lahko se giblje ter izpolnjuje razne ukaze. Bistveno pri tem pa je, da se hipnotizirana oseba nahaja v nekem nenormalnem stanju koncentracije, ki ji je bila vsiljena s pomočjo hipnotizerjeve sugestije.

V hipnotičnem stanju more povsem povprečen človek izvršiti stvari, ki bi jih v normalnem stanju nikakor ne zmogel. Lahko denimo, z lahkoto in mimogrede na pamet pomnoži dve tri in celo štirištevilčni števili, kar je sicer nemogoče.

Eden najzanimivejših eksperimentov, ki jih hipnotizerji radi pokažejo, je nedvomno eksperiment, pri katerem hipnotizer sugerira hipnotizirani osebi, ki je že odrasla, da se je povrnila v svoja otroška leta. Obstajata dva tipa omenjenega primera: tako imenovani «pozitivni» in «opazovalni». Ko gre za «pozitivni» primer, se hipnotizirana oseba obnaša kot bi dejansko bila otrok. Tudi govori po otroško, uporabljajoč izraze, ki jih po navadi uporabljajo otroci. Če tej osebi, denimo, sugerirate, da ima šest let in zahtevate od nje, da nekaj napiše, bo to storila okorno in nevešče, kot to delajo osnovnošolski učenci prvega razreda.

Pri tako imenovanem «opazovalnem» tipu tovrstne hipnoze pa vam bo hipnotizirana oseba pripovedovala vse o svoji otroški dobi, v katero jo je hipnotizer potisnil s pomočjo svoje sugestije: kaj je delala, kako se je igrala, katera vrsta igre ji je bila najljubša, kako je bila opremljena domača hiša itd. Pri tem mora človek, ki to posluša, dobiti vtis, kot bi hipnotizirana oseba vse to jasno videla pred seboj, kot bi med njo in njeno otroško dobo ne bilo nobene časovne oddaljenosti, le da pri tem uporablja besede odrasle osebe.

To vračanje v otroško dobo s pomočjo hipnoze uporabljajo danes mnogi psihologi in psihiatri pri zdravljenju svojih pacientov, pri čemer čestokrat odkrijejo bistvene razloge, ki so bolezen povzročili.

V zdravilstvu se danes hipnoza vse bolj pogosto uporablja za zmanjšanje bolečin, posebno pri porodih. Na tem področju skušajo zadnji čas uveljaviti še neko novo obliko hipnoze: avtohipnozo, t.j. pojav hipnoze, ko porodnica samo sebe hipnotizira in tako odpravi, ali vsaj zmanjša porodne bolečine.

Kljub temu velika večina ljudi čuti do hipnoze neki odpor, kar izhaja iz tega, ker so nekateri hipnotizerji-amaterji večkrat uporabljali svoje znanje tudi za izvajanje zelo neokusnih šal. Malokateremu pa je do tega, da bi postal predmet takih eksperimentov, pri katerih se smeši, ali celo ponižuje. Zato se tudi v primeru potrebe, ko gre za to, da se hipnoza uporabi kot zdravilno sredstvo, težko odločijo za to. Povedali bi primer, ki to potrjuje. V Severni Angliji je neki mlad zobozdravnik hotel v svoji praksi uvesti hipnozo, kot sredstvo za zmanjšanje bolečin. Bil je sam hipnotizer in je svoje paciente hotel prepričati, da je to odlično sredstvo pri bolečem zdravljenju zob. Malokaterega je prepričal. Končno je neki pacient le pristal na to in, ko se je prepričal o uspešnosti takega zdravljenja je vsem ves navdušen pripovedoval, kako imenitno sredstvo je hipnoza za vsakogar, ki težko prenaša bolečine. Uspeh je bil prav narobe. Namesto, da bi se število pacientov povečalo, je to v resnici padlo, kar dokazuje, da se ljudje nikakor ne morejo iznebiti odpora, ki ga čutijo do hipnoze.

S pomočjo hipnoze se ljudje tudi lahko otresejo raznih neljubih razvad, kot na pr. kajenja, grizenja nohtov itd. Posebno za kadilce bi prišlo to v poštev. Kdor bi se hotel odvaditi kajenja, mu ni treba drugega, kot da ga hipnotizer hipnotizira ter mu sugerira, da je kajenje zanj silno škodljiva razvada in da ga mora, ko se zbudi, opustiti. To se potem navadno tudi zgodi.

Doktor Taunen, profesor inštituta hipnoterapije v Londonu, in dr. Pelt sta v zvezi s hipnozo prišla že do nekega zanimivega zaključka. Pojasnila sta namreč, da niso razni genialni ljudje, kot na primer Edison, Einstein in drugi, bili morda nič drugega, kot povsem navadne osebe, ki pa so imele sposobnost, da same sebe hipnotizirajo ter da se pri tem tega niti ne zavedajo. Da bi svojo tezo potrdil, je dr. Taunen povedal zanimiv primer eksperimenta, ki ga je sam izvršil. Do njega se je obrnil mlad gimnazijski dijak ter ga zaprosil za pomoč. Fant je namreč zelo sovražil matematiko, medtem ko je bil v vseh ostalih predmetih odličnjak. Da bi mu pomagal iz zagate, je dr. Taunen fanta, potem ko so na to pristali tudi njegovi starši hipnotiziral. V takem stanju mu je sugeriral, naj na pamet reši razne zapletene algebrajske probleme. Ta jih je v resnici, po kratkem razmišljanju, tudi rešil z največjo lahkoto. Zdravnik je za tem hipnotiziranega dijaka prebudil in mu pokazal račune, ki jih je sam rešil. Ko ga je dr. Taunen zatem še enkrat hipnotiziral, mu je zaukazal, da mora potem, ko se bo znova prebudil razumeti in rešiti vse tudi najtežje matematične naloge. To se je tudi zgodilo. Dr. Taunen mu je namreč predložil dvajset, dokaj težkih matematičnih nalog, ki jih je mladenič v kratki uri vse pravilno rešil.

Kot neki čudež se mora vsakemu normalnemu človeku zdeti tudi to, s kolikšno natančnostjo lahko hipnotizirana oseba določi točen čas. Denimo, da hipnotizer ukaže hipnotizirani osebi, naj točno dve uri za tem, ko se bo zbudila, sezuje čevlje, bo ta prav gotovo to storila z največjo natančnostjo, pri čemer se bo morda zmotila samo za nekaj minut ali sekund.

Marsikdo se bo vprašal, kako je moč nekoga hipnotizirati, podrediti njegova dejanja svoji volji. Da bi določeno osebo lahko potisnil v hipnotično stanje, treba bo to najprej fizično in živčno sprostiti. Zatem ji posreduješ nekaj sprejemljivih sugestij, kot na primer da zapre oči, globoko diha itd Ko se za tem hipnotizirana oseba začne koncentrirati, in je, kot rečeno, pri tem že sprejela nekaj predhodnih sugestij, ji hipnotizer sugerira da, že spi oziroma da bo zdaj, zdaj zaspala. S takim ali podobnim postopkom se oseba končno privede v stanje hipnotičnega transa, nakar se nadaljuje lahko z močnejšimi sugestijami. Dejstvo pa je, da nekatere osebe laže pridejo v tako stanje, druge teže. Osebe, katere volja se lahko podreja volji hipnotizerja, preide v hipnotični trans v zelo kratkem času, celo v eni sami minuti. Težko pa je nekoga hipnotizirati, katerega volja bi se temu upirala. Temu se izogneš enostavno tako, da besedam, ki ti jih hipnotizer govori, ne posvetiš nobene pozornosti. Ugotovljeno je tudi, da hipnotizirano osebo ni moč pripraviti do tega, da bi storila kako nemoralno ali kriminalno dejanje, ki bi ga sicer v stanju normalne zavesti nikoli ne izvršila. Če bi hipnotizer hipnotizirani osebi ponudil revolver, ter ji ukazal, naj na nekoga strelja bi ta prav gotovo to odbila, ali pa se bi iz transa prebudila.

V splošnem pa bi bilo treba v zvezi s hipnozo pripomniti, naj bi se ta ne uporabljala v svrho zabave, marveč izključno v koristne znanstvene in medicinske svrhe.

Šahovske anekdote

Ko je bil Steinitz na Dunaju še študent, je že kazal veliko borbenost in samozavest. Nekoč, ko je igral partijo z znanim bankirjem Epsteinom, se je med igro z njim sporekel. Tedaj ga Epstein pogleda in vpraša: «Ali veste vi, mladi človek, kdo sem jaz?» Steinitz mu odgovori: «Vem, vi ste Epstein na borzi, tukaj (pri šahu) pa sem jaz Epstein!»

Na nekem turnirju sta stavila dva prijatelja, kdo bo na turnirju prvi začel prepir, borbeni Steinitz ali drzni Janowski. Nekaj dni potem sta prijatelja videla sledeč prizor: mali Janowski beži pred srditim Steinitzom, ki šepa za njim in mu grozi s svojo palico. Janowski je namreč predlagal Steinitzu, da igra z njim s konjem manj. Stava se je končala neodločeno.

Ko je bil mojster Zukertort nekoč v angleški provinci, je prisostvoval dvoboju dveh krajevnih ekip. Enemu klubu je manjkal igralec na zadnji deski in predsednik kluba, ki je edini poznal Zukertorta, je mojstru v šali predlagal, da vstopi v igro kot rezerva. Ko je mojster pristal, je kapetan ekipe dovolil neznanemu igralcu, da igra na zadnji deski. Igra se je začela in Zukertort je kaj kmalu imel možnost, da svojemu nasprotniku «daruje» figuro. Njegov kapetan je to opazil in zaskrbljen poročal predsedniku: «Izgubil je dve figuri,» je dejal, «to se ne bo dobro končalo.» Potem je poskušal opozoriti Zukertorta, naj pazi na svoj material, ta pa je v tem trenutku «izgubil» še kraljico. Na koncu partije pa je seveda vendarle zmagal in predsednik je menil, da je prišel čas za «odkrivanje incognita», s tem pa je celemu dogodku dodal še novo poanto: nihče ni namreč vedel, kdo je Mr. Zukertort...

Namesto prstnih zobni odtisi

Francoski poslanec Arrighi je predlagal v parlamentu, naj bi dosedanje prstne odtise nadomestili z zobnimi. Svoj predlog je utemeljil s tem, da je identifikacija po zobeh znatno preprostejša kot po prstnih odtisih. Če bodo sprejeli njegov predlog na dnevni red, bodo nedvomno razpravljali tudi o tem, kaj storiti v primerih, če se zasledovani zločinec iznenada spomni in si da vstaviti novo zobno protezo.

Novi razstavni prostor zagrebškega velesejma

Bil je lep aprilski dan in dasiravno je voda kopnečega snega že davno izginila v neizmernosti Črnega morja, je Sava še vedno bučno drla vzdolž z vrbami poraslega nasipa. Iz še mokre zemlje so štrlela stebla lanske koruze, a v številnih mlakah so se lesketali žarki sonca. Po že posušeni cesti vrh nasipov je pripeljal velik taksi, sicer že dokaj prileten, toda še vedno v službi. V tem ko je šofer začel s krpo brisati stekla in blatnike, so trije mladeniči iz njega izvlekli nekakšne škatle in stojala. Za tem se je zdelo, ko da iščejo primerno mesto, kamor bi vse to postavili. Splašili so zajca, ki je mirno počival v grmovju in še preden je kamera začela brneti, je njegov kratki rep že zdavnaj izginil. Bilo je to aprila ko je ekipa «Bosne-filma» posnela nekaj prvih kratkih scen na ogromnem, pustnem zemljišču, kjer se je proti nebu dvigalo nekaj mrežastih jeklenih ogrodij.

Od tedaj so pretekli šele štirje meseci, toda zajci tu niso več našli miru. Mesto naravne idile, je tu zrasla ogromna delavnica. Desetine buldožerjev, ogromnih dvigal, žerjavov, betonskih mešalnikov in drugih tehničnih naprav je nekdanje pašnike in njive spremenilo v sodobno mesto. Kak kilometer južneje od nasipa je stekla sivkasta asfaltna proga. Po njej so nenehno prihajali in odhajali tovornjaki, ki so na gradbišču vozili material, montažne elemente, cement, profile, marmor, opeko... Sredi gradbišča so cestni valjarji utrjevali temelje nove poti, ki nosi ponosno ime *Aleje narodov*. To je namreč gradbišče novega Zagrebškega velesejma.

V tem se je sivkasta asfaltna proga zelo spremenila. Ob njej so zgradili tudi pot za pešce ter jo okrasili z grmovjem in cvetjem. Ob *Aleji narodov* so zrasle ponosne palače. Na zapadnem koncu se vam prijazno nasmiha pritlična zgradba, kjer razstavljajo razna prevozna in aranžerska podjetja. Na severu te vabijo sveže barve originalnega velesejemskega paviljona: zgrajen je iz jeklenih stebrov in vrvi, a nad temi je razpeta streha limonaste barve. Ta paviljon so skupno zgradila tri, štiri zagrebška podjetja: «Predrag Heruc», «Tehnika», «Jugomontaža», in znano podjetje platnenih izdelkov iz Jarša. Dasiravno velesejem še ni odprt, so se za ta originalni paviljon že interesirali mnogi inozemski kupci.

Če gremo dalje proti vzhodu bomo naleteli na bivšo avtomobilsko dvorano, ki je bila sem prenešena s Savske ceste, preurejena in se zdaj v njej nahajajo razstavni prostori Avstrije in Indije. Potem je tu velik paviljon, ki že po svoji eleganci kaže, da v njem razstavljajo Italijani. Zelo dobro so funkcionarji rešili nalogo dveh razstavnih dvoran, svojega in paviljona Češkoslovaške, ki je zavzel mesto tik italijanskega paviljona. Njihova večja dvorana gre vzporedno, manjša pa stoji pravokotno nanjo. Med obema se nahajajo pomožni prostori, razni uradi itd. Nekoliko dlje od tod raste iz tal izredno smiselno zgrajeni romunski paviljon, temu nasproti, na južni strani *Aleje narodov*, pa se dviga impozantna palača Kitajske.

Zgrajena v kitajskem narodnem stilu, je ta ogromna palača hkrati tudi največji inozemski paviljon na velesejmu. Zgrajena je iz belega marmorja z otoka Brača in pokrita z zelenimi keramičnimi ploščicami, ki so jih bili semkaj pripeljali iz daljne Kitajske. V prvi etapi gradive sicer še ne bodo dokončani vsi prostori v palači (kinematografska dvorana s 300 sedeži, sprejemna dvorana, konferenčne sobe, uradi itd.), vendar se bo velesejemska dejavnost brez vsake zapreke lahko razvijala v glavni razstavni dvorani.

Ko gremo dalje po velesejemskem prostoru pridemo do sovjetskega paviljona. Ta ogromna, moderna stavba je ena največjih na vsem velesejemskem prostoru. Je velika in svetla, tako da so v njej lahko razstavljene tudi najtežje industrijske naprave. Zraven nje stoji mali paviljon Madžarske, ki pa je v arhitektonskem pogledu zelo originalen. Omenili bi še en tuj paviljon — poljski. Spominjamo se ga, ko je še bil podoben gozdu kovinskih stebel. Danes o tem ni več ne duha ne sluha, pač pa se pred nami dviga lepo moderno poslopje, ki dostojno predstavlja kar mlada poljska republika more nuditi svojim partnerjem v mednarodnih trgovinskih odnosih.

Okrog 3000 delavcev dela na tem ogromnem delovnem prostoru, tako da se je težko skoznje preriti do največjega paviljona Zagrebškega velesejma — jugoslovanskega paviljona. V njem bo razstavljeno največje število domačih jugoslovanskih proizvodov, od onih s področja proizvodnje strojev, električne in radio-industrije, do precizne mehanike in optike, tekstilne industrije itd.

Onkraj širokega travnika z malim jezerom stoji paviljon Zapadne Nemčije, po obsegu le malo manjši od pravkar omenjenega jugoslovanskega paviljona. Tu je tudi paviljon, ki se bo v njem vršil: Peti mednarodni teden kože in obutve. Udeležile se ga bodo vse največje jugoslovanske tvornice usnja, obutve, kože, gumijastih izdelkov ter raznih potrebščin za industrijo usnja in gume. Železarna v Sisku razstavlja svoje proizvode v posebni dvorani, ki je zelo prostorna in skladno urejena.

Tretjo vrsto zgradb predstavljajo upravno poslopje, pošta, restavracija in vrsta manjših ter večjih zgradb, ki bodo služile, da bi mogel velesejem potekati tako, kot so si to zamislili njegovi organizatorji. Vse to skupaj bo stalo na nič manj kot 370.000 kvadratnih metrih, kar je nedvomno ogromen prostor. Vsekakor se Zagrebški velesejem iz leta v leto izpopolnjuje ter iz leta v leto dostojneje predstavlja to, kar danes že zmore v tem pogledu mlada jugoslovanska republika.

XVII. filmski festival v Benetkah

Na letošnjem glavnem filmskem festivalu v Benetkah sodeluje 9 držav s skupno 14 filmi - V času festivala bosta tudi dve retrospektivni razstavi Chaplinovih in Dreyerjevih filmov

Že skoraj ves avgust se vršijo v Benetkah razni filmski festivali, ki pritegnejo v to lagunsko mesto in na Lido veliko število domačih in tujih turistov. Od 9. do 12. avgusta se je vršil prvi festival turističnega filma, na katerem so predvajali ameriški film «Summertime» («Poletni čas») Davida Leana s Katharino Hepburnovo in Rossanom Brazzijem v glavnih vlogah. Sledila sta še dva dokumentarna filma Fausta Saracenija «Due giorni in Italia» («Dva dni v Italiji») in Guida Guerrasia «Tempo che vive» («Čas, ki živi»). Žirija je dodelila vsem trem filmom priznanja za udeležbo na tej prvi razstavi. Od 15. do 25. avgusta pa smo imeli VII. mednarodni festival dokumentarnega in kratkometražnega filma, na katerem je sodelovalo 25 držav s skupno 153 dokumentarnimi filmi, od katerih je bilo 27 z medicinskega področja, 12 pa jih je imelo preizkusni značaj. Od teh naj omenimo zanimivo iznajdbo Eugèna Deslawa, ki je predstavil kratek dokumentarni film, sneman v Ženevi, Lausanni, Nici in Cannesu, pod naslovom «Images in negatifs». Novost filma je v tem, da ga gledalec od prve do zadnje slike gleda v negativu, kar daje vsekakor čuden občutek. Publika je film dobro sprejela, kar je dalo Deslawu pogum, da je izjavil, da bo morda čez leto na prihodnjem festivalu predstavil v negativu celovečerni film.

V času festivala dokumentarnega filma, se je vršil tudi VIII. mednarodni festival za otroške filme, na katerem je 13 sodelujočih držav poslalo 44 filmov.

Največje zanimanje pa je seveda vladalo za XVII. mednarodni festival filmske umetnosti, ki se je pričel 28. avgusta in bo trajal do vključno 9. septembra, torej skupno 13 dni. Ob tej priliki se zbere v Benetkah ogromno število filmskih producentov, kritikov, igralcev in novinarjev z vsega sveta.

Letošnji festival je prinesel tudi nekaj novosti, med temi naj omenimo nov kriterij za sodelovanje in ocenjevanje filmov. Do lani je lahko vsaka država poslala na festival število filmov, katero je bilo določeno od notranje komisije, kar je seveda vplivalo tudi na to, da je prišlo na festival tudi nekaj filmov, ki po svoji umetniški višini ne bi spadali na to veliko mednarodno razstavo. Med drugim bo letos dodeljena samo ena nagrada za najboljši film in ne več kot prejšnja leta, ko je bilo dodeljenih nagrad na ducate. Na platnu bo predvajanih 15 filmov, od katerih eden izven konkurence. Komisija je po strogem umetniškem kriteriju zbrala te filme od 75 predloženih.

Na mednarodni modni razstavi je Indija razstavila predvsem svoja blaga. Na sliki obleka v indijskem slogu, ki bo našla posnemalce pri evropskih krojaških mojstrih

Seznam filmov je po odobritvi tale: Francija — «Gervaise» v režiji Renéja Clémenta in «La traversée de Paris» (Prekoračenje Pariza), režija: Claude Autant-Lara; Zapadna Nemčija — «Der Hauptmann von Koepenick» (Kapetan iz Koepenicka», režija: Helmut Kaeutner; Japonska — «Akasen chitai» (Pot sramu), režija Kenji Mizouchi in «Biruma no tategoto» (Burmanska harfa), režija: Kon Ichikiwa: Grčija — «Atenski velikan», režija: Nikos Koundouros; Italija - «L'impero del sole» (Imperij sonca), režija: Mario Craveri in «Suor Letizia», režija: Mario Camerini; Španija — «Calabuig», režija: Luis Garcia Berlanga in «Calle Mayor», režija: Juan Antonio Bardem; Sovjetska zveza — «Bjesmiertnij garnizon» (Nesmrtna garnizija), režija: Z. Agranenko in E. Tissé; Združene države — «Attack» (Napad), režija: Robert Aldrich in «Bigger than life» (Večji od življenja), režija: Nicholas Ray; Mehika — «Toro!» (Bikoborec), režija: Carlos Velo.

Za otvoritveni film festivala so izbrali nemški «Kapetan iz Koepenicka», v času festivala pa bosta tudi dve retrospektivni razstavi filma Charlesa Chaplina in Carla Th. Dreyerja. Prva razstava bo trajala pet dni in bo obsegala sledeče Chaplinove filme: «Kid auto races at Venice» (1914), «The tramp» (1915), «One A. M.», «Carmen», «The vagabond», «The pawnshop», «The ring», «The count» (1916), «The adventure» (1917), «A. day's plesure», «Sunnyside» (1919), «The kid» (1920), «The pilgrim» (1923), «The gold rush» (1925), «The circus» (1928) ter «The great dictator» (1940). Retrospektiva Carla Th. Dreyerja pa obsega: «Presidenten» (1920), «Blade of Satans bog», «Praestaenken» (1921), «Du skall aere din hustru» (1925), «Tva maenniskor» (1945) in še nekaj kratkometražnih filmov. Verjetno pa bodo predvajali tudi «La passion de Jeanne d'Arc» (1927), «Vampyr» (1931) in «Dies Irae» (1943).

Za končno predstavo pa je uprava filmskega festivala povabila za predvajanje zadnji film ameriškega režiserja Joshua Logana «Bush Stop», nakar bo sledila dodelitev nagrad.

Nekaj dni po beneški razstavi bo v Bariju ob priliki levantskega velesejma festival mladih kinematografij od 15. do 19. septembra, ki bo letos posvečen Jugoslaviji. V teku te razstave bodo predvajali pet celovečernih in pet dokumentarnih filmov: «Nevjera», režija: Vladimir Pogačić; «Vesna», režija: František Cap; «Kekec», režija: Jože Gale (film je dosegel leta 1952 na beneškem festivalu otroškega filma prvo nagrado): «Djevojka i hrast», režija: Kreso Golik, in «Ešalon dr. M.» režija: Živorad Mitrović. Festivala v Bariju se bo udeležila tudi številna delegacija jugoslovanskih režiserjev in igralcev.

MARIO BAN

Kje Adenauerja čevelj žuli

Vlada Zapadne Nemčije izdaja svoj «Bulletin», v katerem objavlja neke svoje informacije in iznaša neka svoja stališča. V poslednji številki tega biltena izraža Adenauerjeva vlada svoje veliko nezadovoljstvo, da, naravnost ogorčenje zaradi okoliščine, da svet nima razumevanja za vprašanje nemških meja na Vzhodu.

Nekdo v vladnih uradih pedantno zbira tudi atlase in zemljepisne karte na sploh in ki so tiskani v različnih so ugotovili, da je od 75 zemljevidov, ki prikazujejo Nemčijo po drugi svetovni vojni, in ki so tiskane v različnih deželah, samo eden edini označil nemške meje na Vzhodu tako, kot to ustreza težnjam sedanje nemške vlade. In to gre za zemljevid, ki so ga izdali v Švici. Pregledali so 7 atlasov, [illegible] švedska, 2 angleška, 1 ameriškega, 1 nizozemskega in 1 italijanskega, a nobeden ne zadovoljuje. Vsi omenjeni atlasi in zemljevidi so bili izdani v zapadnih ali tako imenovanih nevtralnih deželah, in je spričo tega še značilneje, da se v teh deželah ne upoštevajo nemške težnje. Povsod v teh zemljevidih je meja postavljena na Odri in Nisi, a tega Nemci ne priznajo in ne bodo priznali nikoli. Tako pravi «Bulletin». Po mnenju bonnske vlade bi bilo treba na zemljevidih označiti sedanjo mejo tako, da se poudari, da gre za začasno mejo, medtem ko bi prava meja morala biti tam, kjer je bila leta 1937. Ozemlje, ki je pripadlo Poljski in Sovjetski zvezi, bi moralo biti na vseh zemljevidih označeno kot «začasno zasedeno». Nevzdržno je tudi to, da se na teh zemljevidih imena mest pišejo poljski ali ruski, a le na nekaterem od teh kritiziranih zemljevidov so označena stara nemška imena, a še to le med zaklepaji.

Vladni bilten poudarja s posebno užaljenostjo, da niti v deželah, ki pripadajo atlantskemu paktu založniki zemljevidov in atlasov ne upoštevajo *«pravih in edinih nemških meja»*.

Vladni bilten opozarja v svojem komentarju na škodo, ki se s tem povzroča. Zemljevidi niso le neko sredstvo za orientacijo, ampak imajo tudi propagandno vlogo. V zapadnem svetu se s takimi zemljevidi utrjuje v javnem mnenju prepričanje, da je vprašanje vzhodnih nemških meja dokončno rešeno, medtem ko ne bi smelo biti tako.

Tega žuli to, drugega drugo, a Nemce meje! Sedaj so v fazi premikanja meja na papirju; to naj bi bila prva, začetna faza.

Henri Beaudout (stoji), Marc Modena (na levi) in Gaston Vanackère, ki so na navadnem splavu «Egarè II» v 87 dneh prepluli Atlantik od Nove Škotske (Kanada) do Anglije

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

ZA SODELOVANJE NA KMETIJSKEM PODROČJU

Zadružniki iz Bukovice obiskali dve kmečki posestvi

Bili so tudi na kmetijskem inšpektoratu v Gorici - Koristna izmenjava mnenj

Včeraj je na povabilo pokrajinskega inšpektorja prišla na obisk v Gorico skupina 25 zadružnikov kmečko-delavske zadruge «Simon Gregorčič» iz Bukovice, katero so spremljali predsednik okrajnega sveta za kmetijstvo in gozdarstvo Franc Magajna, strokovnjak za vinogradništvo dr Milan Orel in okrajni kmetijski inšpekor inž. Tone Preširen. Slovenski zadružniki in kmetijski strokovnjaki z onstran meje so bili dalj časa na pokrajinskem kmetijskem inšpektoratu, kjer jih je sprejel namestnik dr. Marssana (ki je trenutno odsoten) dr. A. Franco. Obiskovalci so se z dr. Francom pomenili o raznih kmetijskih vprašanjih in so sklenili, da bodo povečali sodelovanje obmejnih krajev na kmetijskem področju. Nato so zadružniki iz Bukovice ter ostali povabljenci odšli na ogled kmečkega posestva «Angoris» pri Krminu, kjer so si s predstavniki tega posestva ogledali sadne nasade in poljedelske pridelke ter poslopja in si izmenjali razna strokovna mnenja o razvoju kmetijstva. Kasneje so obiskali tudi kmečko posestvo v Koprivi, kjer so bili prav tako kakor v Krminu toplo sprejeti in pogoščeni.

Zadružniki so se pokrajinskemu inšpektoratu in predstavnikom obeh kmečkih posestev toplo zahvalili za povabilo in jih tudi oni povabili, da se čimprej oglase v Bukovici ter si ogledajo tamkajšnje gospodarstvo domače zadruge.

Tekmovalci avt. dirke vozili včeraj skozi Gorico

Včeraj dopoldne je bilo vzdolž proge, po kateri so od 10. do 12. ure vozili dirkači, udeleženci avtomobilske dirke Liege-Rim-Liege (kot smo izvedeli, avtomobilisti ne bodo vozili skozi Rim, marveč naravnost proti Piemontu v Francijo) polno ljudi, ki so se postavili ob straneh ceste, da bi od blizu videli udeležence te mednarodne dirke. Blok pri Rdeči hiši, skozi katerega so potovali tuji avtomobilisti, je bil za prehod oseb in za promet ustavljen več kot dve uri. Na jugoslovanski strani so obmejni organi postavili mizo, za katero so sedli italijanski in jugoslovanski obmejni stražniki, da bi čim hitreje pregledali dokumente posameznih tekmovalcev. Moramo reči, da se je vse odvijalo zelo hitro in v najlepšem redu in da dirkači niso izgubili nepotrebnega časa zaradi pregledovanja njihovih dokumentov. Prva sta nekaj minut po 10. uri privozila skozi blok Sims in Ambrose, po narodnosti Angleža, z avtomobilom Astar-Martin, druga sta privozila Friderich-Metternich z avtomobilom znamke BMW, tretja pa sta privozila Fransser in Moinean, po narodnosti Belgijca, ki sta vozila avtomobil znamke Alfa Romeo. Kmalu so se zvrstili še ostali udeleženci dirke, ki so bili videti precej utrujeni, saj so bili na vožnji že od srede zvečer. Po kratkem oddihu v Ul. N. Sauro, kjer so jim kontrolirali čas, so tekmovalci nadaljevali pot proti Vidmu.

Padel je z zida

Po naročilu občinskega zdravnika so včeraj zvečer sprejeli v goriško bolnišnico Brigata Pavia 9-letnega Franka Flabusa s Svetogorske ceste 99. Deček je očsel včeraj na njive, ki leže ob Soči, da bi si narezal šib za igro. Nenadoma je zagledal poljskega stražnika, ki mu je prihajal nasproti. Flabus je od strahu splezal na precej visok zid in pričel teči proti domu. Med tekom mu je spodrsnilo, padel je na tla in se z nožem, ki ga je držal v roki, ranil v desno zapestje. Dobil je tudi notranje poškodbe. V bolnišnici bo ostal precej časa.

Nesreča v Ločniku

Včeraj popoldne ob 17.30 se je na glavni cesti, ki pelje iz Ločnika v Gorico, ponesrečil 34-letni Enrico Visintin iz Koprive. Iz doslej neznanih vzrokov je padel s kolesa na tla in se močno udaril v levo obrv. Prepeljali so ga v bolnišnico Brigata Pavia.

Merjasci v Nadiških dolinah

Lovcem, ki so prežali nanje pod Staro goro, ni uspelo nobenega zajeti

V zadnjem času so se merjasci v večjem številu pojavili tudi v Nadiških dolinah. Najbolj so poškodovali pridelke kmetov v okolici St. Petra ob Nadiži. Ker se je zdelo, da prihajajo v skupinah iz okolice Stare gore, so se predvčerajšnjim domači lovci v 10 skupinah po dve osebi podali na področje, imenovano Picon, v podnožje Stare gore. Toda zaman so čakali na živali, ki zadejajo toliko skrbi našim kmetom; kajti merjascev kot nalašč to noč ni bilo na spregled. Toda naslednji dan so ljudje ugotovili, da so se požrešne živali pojavile v bližini samega St. Petra ob Nadiži, kjer so uničile precej pridelkov krompirja in koruze. Vsekakor bodo morale pri tej stvari posredovati same oblasti, ki ne smejo dovoliti, da merjasci oškodujejo kmete v pridelkih, ki so že itak dovolj skromni za njihovo gospodarstvo.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Mantovan, Korzo Verdi 17 - tel. 28-79.

Danes prične obratovati prva tovarna v Baški grapi

Zaposlila bo 130 deklet in žena iz pasivnega predela Tolminske - Stroški za ureditev poslopja in nabavo strojev znašajo 110 milijonov din

Danes bo začela v Podbrdu na Tolminskem obratovati s polno zmogljivostjo tekstilna tovarna, ki je prvo industrijsko podjetje v Baški grapi. Nova tovarna bo izdelovala kamgarne in volneno blago, ojačeno s perlonom, v najrazličnejših modnih vzorcih.

Obrati tovarne so v bivših italijanskih vojašnicah, ki pa so jih temeljito preuredili. Vsak oddelek nove tovarne ima svojo kopalnico in vse potrebne sanitarne naprave. Prav tako dokončujejo v tovarni kotlarno in barvarno.

Nova tekstilna tovarna v Podbrdu bo velikega gospodarskega pomena za pasivno Baško grapo. Saj tu doslej ni bilo nobenega industrijskega obrata in je tudi kmetijstvo zelo revno. V tovarni je dobilo delo in zaslužek že 130 mladih deklet in žena iz Baške grape, ki so se pod strokovnim vodstvom nekaj izkušenih delavk iz raznih tekstilnih tovarn v Sloveniji svojemu delu že dobro priučile. Stroški za adaptacijo poslopij, nabavo strojne opreme in druga dela so znašali skupno 110 milijonov dinarjev. Vrednost proizvodnje nove tekstilne tovarne naj bi znašala letno okrog 500 milijonov dinarjev.

Nova naročila za CRDA v Tržiču

Indijsko ministrstvo za prevoze je naročilo pri CRDA v Tržiču 423 železniških vagonov-cistern za skupno vrednost 880 milijonov lir. Vest o gradnji novih železniških vagonov so delavci CRDA sprejeli z velikim zadovoljstvom, saj bo s tem zajamčeno oddelku za izgradnjo železniških vagonov delo za dobri dve leti.

Samomor delavca iz CRDA

V četrtek so v bližini mosta Figariola pred Gradežem našli v vodi truplo 62-letnega Massimiliana Bertognija iz Ogleja, ki je bil zaposlen pri CRDA v Tržiču. Po prejetih poročilih naj bi Bertogna skočil z mosta naravnost v morje, v katerem je utonil. Da si je sam izbral smrt, je bilo razvidno tudi iz dejstva, da so v njegovih žepih našli dva težka kamna. Bertogna je bil že v psihiatrični bolnišnici zaradi manije, da ga stalno zasledujejo. Ker bi moral v četrtek ponovno na pregled v Gradež, se je od domačih poslovil že v sredo zvečer, toda ko je prišel v bližino mosta Figariola, se je odločil, da bo skočil v vodo in se tako otresel življenja, ki je zanj postalo neznosno.

Prijava občinskih davkov

Goriško županstvo obvešča, da je do 20. t.m. čas za prijavo dohodkov za občinske davke v Gorici. Kot znano, je treba prijaviti družinski davek, davek na patent, na obrtnice, na pse itd. Prijave je treba napraviti na posebnih obrazcih, ki jih interesenti dobijo v občinskem davčnem uradu v Ul. Crispi 8. Kdor že plačuje občinski davek, pa nima nobene spremembe v dohodkih, ni dolžan napraviti nove prijave. Kdor pa mora napraviti novo prijavo in tega ne stori v določenem roku, bo plačal globo v višini 1 tretjine čavkov, ki jih dolguje.

V vinjenosti razbil šipo

Rešilni avto Zelenega križa je včeraj ob 16. uri odpeljal v bolnišnico Brigata Pavia 36-letnega Gilberta Colauttija, ki prebiva v ECA v Gorici. Mož je malo prej bil v restavraciji pri južnem kolodvoru, kjer se ga je malo preveč napil. V takem stanju je naenkrat pričel razgrajati in se naposled zaletel v neko šipo, ki ga je poškodovala. V bolnišnici so mu obvezali več ran ter poškodbo na nosu. Ozdravel bo v nekaj dneh.

— KINO —

CORSO. 17.15: «Diana, kurtizana», L. Turner in P. Armendariz, cinemascope v barvah.

VERDI. 17.00: «Moderni časi», C. Chaplin in P. Goddard.

CENTRALE. 17.00: «Brez zakona», v barvah, E. Murphy in L. Nelson.

VITTORIA. 17.15: «Zaseda na morju», cinemascope, E. Manni in M. Frau.

MODERNO. 17.00: «Zakaj sem ubil».

ŠPORTNI DNEVNIK

PRVI DAN EVROPSKEGA VESLAŠKEGA PRVENSTVA ZA MOŠKE NA BLEDU

Po prvih izločilnih tekmah ima največ čolnov v finalu SZ

V finale so se kvalificirali še 3 italijanski, 3 finski, po dva avstrijska, nemška, poljska ter po eden danski, švicarski in madžarski čoln

BLED, 31. — Danes se je na Bledu začelo evropsko prvenstvo v veslanju za moške. Na programu so bila izločilna tekmovanja v vseh sedmih disciplinah. Prvi dan je bil najbolj ugoden za sovjetske veslače, ki so plasirali v finale kar 5 od 7 čolnov. Zelo ugodna je tudi bilanca Italije, ki je zmagala v treh predtekmovanjih in plasirala v finale oba svoja četverca in osmerec vojne mornarice iz Rima. Nekoliko je razočaral le skiffist Martinoli, ki pa ima možnost da se popravi jutri v repesaži. Proti pričakovanju dobri uspeh so dosegli Finci, ki so plasirali v finale tri čolne. Po dva čolna imajo po današnjem dnevu v finalu Avstrija, Nemčija in Poljska, po enega pa Danska, Švica in Madžarska.

Najmanj ugoden je bil prvi dan za Jugoslavijo, Romunijo in Belgijo, katerih čolni se bodo morali boriti jutri v repesažah za eventualno naknadno kvalifikacijo v finale. Jugoslovani imajo pri tem največ izgledov za uspeh, saj so bili danes predvsem zrtve nesrečnega žreba, ki jim je določil za sotekmovalce v skupinah najmočnejše ekipe.

Vsa tekmovanja so bila zelo borbena, doseženi časi pa odlični, saj so skoraj v vseh disciplinah bili postavljeni novi rekordi blejske proge. To je nedvomno zelo dober predznak za uspeh finalnega tekmovanja.

Svečana otvoritev prvenstva je bila dopoldne, malo pred deseto uro. Predsednik FISA Gaston Mullegg se je v otvoritvenem govoru zahvalil jugoslovanski veslaški zvezi za odlično organizacijo in proglasil začetek tekmovanj, ki so se začela takoj po odigranju jugoslovanske državne himne.

Najprej so tekmovali četverci s krmarjem. Vreme je bilo lepo in pihal je lahen veter. V prvi skupini so startale Jugoslavija, Finska in Romunija. Povedla je Jugoslavija, toda ze pri 500 m sta jo prehiteli Finska in Romunija. Finska je nato povečala naskok in zmagala. V drugi skupini je bila konkurenca močnejša. Tekmovale so Švica, Švedska, Madžarska, Sovjetska zveza in Italija. Do 500 m je bil najhitrejši italijanski čoln. Pri 800 m sta vodili Švedska in Italija. Pri 1200 m je zaostala Madžarska. V ospredje pa je prišel sovjetski čoln, ki je prehitel vse konkurente. Tedaj je z močnimi zamahi potegnil italijanski čoln in pri 1750 m prehitel sovjetskega ter zmagal. Tretja skupina, v kateri je zmagala Danska, je bila najmanj zanimiva. Italijanski čoln je dosegel nov rekord proge.

Sledile so dvojke brez krmarja. V prvi skupini so tekmovale Jugoslavija, Švica, Italija in Avstrija. Najprej je bila v vodstvu Švica pred Italijo. Toda čolni v vodstvu so se stalno menjavali. Pri 1000 m je vodila Avstrija, ki je tudi zmagala. V drugi skupini so Sovjeti z lahkoto zmagali pred Madžari in Poljaki, v tretji pa Finci pred Nemci, toda šele v napetem finišu.

V prvi skupini v skiffu je zmagal Nemec von Klaus, medtem ko se je moral Italijan Martinoli zadovoljiti z drugim mestom. Zelo zanimiva je bila borba v drugi skupini med Rusom Ivanovom in Jugoslovanom Vlasičem. Prvi start je bil razveljavljen. Po drugem je bil najprej v lahnem vodstvu Vlasič. Nato se je razvila med obema favoritoma ostra in dramatična borba vse do cilja. V zadnjih 100 m je Vlasič kljub skrajnim naporom moral prepustiti zmago Ivanovu. V tretji skupini je evropski prvak Poljak Kučerka z lahkoto zmagal.

Popoldne so se nadaljevale izločilne tekme z dvojicami s krmarjem. Jugoslavija je startala v prvi skupini s Poljsko, Finsko, Nemčijo in Sovjetsko zvezo. Zmagal je finski čoln. Zanimanje je vzbujal nemški čoln, katerega krmar je ležal na sprednjem delu čolna, medtem ko krmarji drugih čolnov sedijo na zadnjem delu. V drugi skupini je z lahkoto zmagala Avstrija pred Belgijo in Francijo. V tretji skupini je tekmoval tudi italijanski čoln iz Turina. Nadmočno je zmagala Švica kljub ostremu napadu Madžarske v finalu.

V četvercu brez krmarja so v prvi skupini startale Švica, Poljska, Danska in Norveška. V finalu je zmagala Poljska pred Dansko in Švico. V drugi skupini je tekmoval italijanski čoln Moto Guzzi. Pri 1000 m je se vodila Francija z 1" naskoka, toda v finalu je italijanski čoln povečal število zamahov in z lahkoto zmagal. V tretji skupini se je bila ostra borba med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo, ki si je zmago zagotovila sele v finalu, medtem ko je Jugoslavija popustila in prišla na cilj šele tretja.

V prvi skupini double-scullov je poskrbela za presenečenje Nemčija, ki je z lahkoto premagala favorita Belgijo. V drugi skupini so se srečali 3 najmočnejši čolni z lanskega evropskega prvenstva v Gandu: SZ, Češkoslovaška in Jugoslavija. Do 300 m so bili vsi trije čolni v isti črti, nato pa je Jugoslavija močno popustila in prišla na cilj sele četrta, zmagala je Sovjetska zveza.

Zelo zanimive so bile izločilne tekme osmercev. V prvi skupini je pripravila presenečenje Madžarska, ki je v finalu premagala Francijo, ki je vodila skoro vso progo. V drugi skupini je tekmoval italijanski čoln vojne mornarice iz Rima ter jugoslovanski čoln. Do prvih 500 m so vodili Danci pred Češkoslovaško, Italijo in Jugoslavijo. Pri 1000 m je že vodila Češkoslovaška z lahno prednostjo pred Italijo. 100 m pred ciljem je italijanski čoln povečal število zamahov in prehitel češkega za dve desetinki sekunde. V tretji skupini bi kmalu pripravil presenečenje nemški čoln, ki je vodil do 100 m pred ciljem. Šele tu so Rusi potegnili in zmagali z 1 m naskoka.

Jutri bodo repesaže premagancev v vseh disciplinah. V četvercu s krmarjem bo Jugoslavija tekmovala skupno s SZ, Norveško in Turčijo; v dvojki brez krmarja v drugi skupini z Madžarsko in Dansko, Italija pa v tretji z Nemčijo in Poljsko. V skiffu bo Italija tekmovala v prvi skupini z Anglijo, Romunijo in Francijo, Jugoslavija pa v drugi skupini s Holandsko, Belgijo, Turčijo in Bolgarijo. V dvojici s krmarjem bo Italija v prvi skupini skupno z Nemčijo, Bolgarijo in Turčijo, Jugoslavija pa v tretji z Madžarsko, Francijo in Sovjetsko zvezo. V četvercu brez krmarja bo tekmovala Jugoslavija v prvi skupini z Dansko, Belgijo in Madžarsko, v double-scullu v drugi skupini s Češkoslovaško, Belgijo, Finsko in Turčijo, v osmercu pa v prvi skupini s Francijo, Grčijo in Dansko.

Tehnični rezultati:

ČETVEREC S KRMARJEM

I. SKUPINA:

1. Finska 6'41"3/10; 2. Nemčija 6'47"5; 3. Jugoslavija 6'54"1; 4. Romunija 7'12"6; 6. Turčija 7'18"5.

II. SKUPINA:

1. Italija 6'40"6; 2. SZ 6'45"9; 3. Švedska 6'47"3; 4. Švica 6'54"8; 5. Madžarska 8'40"7.

III. SKUPINA:

1. Danska 6'47"1; 2. Francija 6'53"1; 3. Grčija 6'55"4; 4. Norveška 7'13"5.

DVOJKA BREZ KRMARJA

I. SKUPINA:

1. Avstrija 7'13"2; 2. Švica 7'20"; 3. Jugoslavija 7'25"; 4. Italija 7'35"8; 5. Švedska odstopila.

II. SKUPINA:

1. SZ 7'11"8; 2. Madžarska 7'17"6; 3. Poljska 7'18"9; 4. Francija 7'25"2; 5. Anglija diskvalificirana.

III. SKUPINA:

1. Finska 7'10"5; 2. Nemčija 7'11"1; 3. Belgija 7'29"3; 4. Danska 7'42"3.

SKIFF

I. SKUPINA:

1. SZ 7'19"8; 2. Jugoslavija 7'23"1; 3. ČSR 7'44"; 4. Romunija 7'47"9; 5. Francija 7'50"4; 6. Finska 8'00"2.

II. SKUPINA:

1. Poljska 7'32"5; 2. Avstrija 7'36"; 3. Anglija 7'44"7; 4. Belgija 8'00"; 5. Turčija 8'29".

III. SKUPINA:

1. Nemčija 7'23"4; 2. Italija 7'24"4; 3. Holandska 7'29"6; 4. Madžarska 7'34"; 5. Danska 7'53"2; 6. Bolgarija 8'10"3.

DVOJKA S KRMARJEM

I. SKUPINA:

1. Finska 7'30"1; 2. Nemčija 7'38"8; 3. Poljska 7'39"; 4. SZ 7'39"2; 5. Jugoslavija 7'57"2; 6. Danska 7'57"9.

II. SKUPINA:

1. Avstrija 7'39"3; 2. Belgija 7'49"4; 3. Francija 7'58"2; 4. Bolgarija 8'29"4; 5. Turčija 8'29"5.

III. SKUPINA:

1. Švica 7'40"4; 2. Madžarska 7'43"5; 3. Italija 7'50"4; 4. Holandska 7'53"7; 5. Grčija 7'54"7.

ČETVEREC BREZ KRMARJA

I. SKUPINA:

1. Poljska 6'34"3; 2. Danska 6'35"3; 3. Švica 6'35"4; 4. Norveška 7'06"4; 5. Švedska ni startala.

II. SKUPINA:

1. Italija 6'31"4; 2. Francija 6'36"8; 3. Nemčija 6'43"5; 4. Belgija 7'07"4; 5. Madžarska 7'45"2.

III. SKUPINA:

1. SZ 6'37"2; 2. Romunija 6'39"4; 3. Jugoslavija 6'39"9; 4. Finska 7'04"8.

DOUBLE - SCULL

I. SKUPINA:

1. Nemčija 6'46"4; 2. Švica 6'48"6; 3. Belgija 6'56"5; 4. Francija 7'03"8; 5. Finska 7' in 15"8; 6. Turčija 7'28"3.

II. SKUPINA:

1. SZ 6'39"3; 2. ČSR 6'57"; 3. Madžarska 6'57"6; 4. Jugoslavija 7'01"1; 5. Danska 7' 03"1.

OSMEREC

I. SKUPINA:

1. Madžarska 6'00"8; 2. Francija 6'01"4; 3. Anglija 6'10"2; 4. Finska 6'12"7; 5. Švedska 6'13"3.

II. SKUPINA:

1. Italija 6'02"3; 2. ČSR 6' in 02"5; 3. Švica 6'17"; 4. Jugoslavija 6'19"6; 5. Danska 6'19"8.

III. SKUPINA:

1. SZ 6'09"3; 2. Nemčija 6'09"7; 3. Grčija 6'28"; 4. Romunija 6'32"3.

SKLEP MADŽ. OLIMPIJSKEGA ODBORA

MADŽARSKI NOGOMETAŠI NE GREDO V MELBOURNE

5 tekem madžarske reprezentance v šestih tednih

BUDIMPEŠTA, 31. — Agencija MTI poroča, da je madžarski olimpijski odbor včeraj sklenil, da se Madžarska ne bo udeležila olimpijskega nogometnega turnirja predvsem zaradi medlih rezultatov doseženih letos v mednarodnih srečanjih ter zaradi sprememb v vodstvu ekipe. O tem sklepu je madžarski olimpijski odbor danes obvestil s telegramom tajništvo FIFA v Zurichu.

Eden izmed razlogov, da se Madžarska ne bo udeležila olimpiade s svojo izbrano nogometno ekipo, je tudi v izredno obsežnem mednarodnem programu madžarske nogometne reprezentance v tem letu. Dejansko bo reprezentanca morala v šestih tednih odigrati 5 meddržavnih tekem po naslednjem vrstnem redu:

16. septembra proti Jugoslaviji v Beogradu,

25. sept. proti Sovjetski zvezi v Moskvi,

7. oktobra proti Franciji v Parizu,

14. oktobra proti Avstriji na Dunaju,

28. oktobra proti Švedski v Budimpešti.

Madžarska je — kot znano — olimpijski nogometni prvak.

KOLESARSTVO

Danes v Kopenhagnu

KOPENHAGEN, 31. — Žrebanje dvojic za četrtfinale svetovnega prvenstva v hitrostni vožnji za profesionalce:

Maspes (It.) - Peacock (V.B.)
Harris (V.B.) - Van Vliet (Hol.)
Plattner (Švi.) - Morettini (It.)
Derksen (Hol.) - Potzerheim (Zah. Nem.)

V polfinalu zasledovalne vožnje profesionalcev pa bodo dvojice naslednje:

Anquetil (Fr.) - Nielsen (Dani).
Messina (It.) - Strehler (Švi.)

Včeraj v Monzi najhitrejši Fangio

MONZA, 31. — Danes popoldne so bile na dirkališču v Monzi uradne poskusne vožnje za 27. avtomobilistično dirko za nagrado Italije. Najboljši čas je dosegel Fangio z avtom Ferrari. Za en krog je porabil 2'42"6/10 s povprečno hitrostjo 221,402 km na uro. Za njim so se zvrstili: Musso (Maserati) 2'43"7, Castellotti (Ferrari) 2'45"2, razil svoje obžalovanje za sklep sovjetskih športnikov, in izjavil, da ne more nič narediti za preklic obtožbe proti Ponomarevi.

Incident pa še je medtem še razširil. Kljub prigovarjanju angleških atletov, naj le nastopijo na mitingu, so sovjetski atleti ostali pri svojem stališču. Brit. zveza je zaradi tega vso zadevo predložila mednarodni lahkoatletski zvezi in že se resno govori o tem, da bi zaradi tega sovjetskim lahkoatletom prepovedali udeležbo na olimpijskih igrah.

NELJUB INCIDENT v angleški prestolnici

LONDON, 31. — Te dni je prišlo v Londonu do neljubega dogodka, v katerega je bila prvotno zapletena znana sovjetska lahkoatletka Nina Ponomareva, pozneje pa je incident zavzel vse večji obseg z možnostjo daljnosežnih posledic za razvoj športnih odnosov med SZ in Anglijo.

Nina Ponomareva je prišla v London z večjo skupino sovjetskih lahkoatletov, ki bi morali nastopiti danes na nekem londonskem stadionu proti ekipi angleških lahkoatletov, 29. avgusta pa naj bi po vesteh angleškega tiska Nino Ponomareva zalotil neki policijski agent v neki londonski veleblagovnici v trenutku, ko naj bi se Ponomareva polastila petih klobučkov. Policija je Ponomarevo prijavila sodišču pod obtožbo tatvine in proces bi moral biti včeraj. Vmes je poseglo sovjetsko konzularno zastopstvo v Londonu, katerega predstavnik je Ponomarevo odpeljal z jamstvom, da se bo Ponomareva zglasila na sodišču. Ob uri razprave pa Ponomareve ni bilo in po Londonu se je razširila vest, da je Ponomareva skrivaj z neko sovjetsko ladjo zapustila Anglijo.

Iz solidarnosti s svojo kolegico so ostali člani sovjetskega lahkoatletskega moštva sklenili, da ne bodo nastopili na današnjem mitingu, in sicer «zaradi nizkotne provokacije v škodo Nine».

Končno je o zadevi izdala agencija Tass svoje poročilo, v katerem je med drugim rečeno, da «skušajo določeni elementi z vsemi sredstvi onemogočiti izboljšanje razvoja športnih odnosov med SZ in Anglijo in da so v ta namen izkoristili dejstvo, da Nina Ponomareva ne zna angleški in ne pozna britanskih pravil, po katerih mora kupec zahtevati potrdilo za kupljene predmete ter so sprožili proti njej neverjetno obtožbo tatvine. Namen te provokacije — pravi poročilo TASS — je oblatiti znano sovjetsko prvakinjo in ji namerno onemogočiti udeležbo na tekmovanju.» Dalje pravi agencija TASS, da je 30. avg. sovjetsko veleposlaništvo protestiralo zaradi tega, da pa je «Foreign Office» zavrnil ta protest. Vest agencije TASS se zaključuje z izjavo, da zaradi solidarnosti s Ponomarevo sovjetski atleti ne bodo nastopili in da se bodo vrnili domov.

S tem sklepom je predstavnik sovjetskega poslaništva seznanil tudi angleškega ministra lorda Readinga, ki je izrazil

MOTOCIKLIZEM

MILAN, 31. — Za velike mednarodne motocikelistične dirke v Monzi se je prijavilo 172 tekmovalcev od katerih 108 inozemskih in 64 italijanskih. Tekmovalci so Avstralci, Avstrijci, Francozi, Nemci, Angleži, Irci, Holandci, Posarci, Španci, Švedi, Švicarji in Italijani. V kategoriji 125 ccm bo tekmovalo 31 dirkačev, v kategoriji 250 ccm 30, v kategoriji 350 ccm 37, v kategoriji 500 ccm 41 in v kategoriji 500 s prikolicami 25 dirkačev.

ODBOJKA

PARIZ, 31. — V nadaljevanju svetovnega prvenstva v odbojki je danes zvečer Romunija premagala Italijo s 15:10, 15:10, 15:3.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

Letni kino v Škedenju
predvaja danes, sobota 1. septembra z začetkom ob 18. in ob 20.30 uri napet film
Rojena za ljubezen
Technicolor MGM
Igra Esther Williams

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes 1. septembra z začetkom ob 20. uri film
Kardinal Lambertini
Igra GINO CERVI

Kino na Opčinah
predvaja danes 1. septembra ob 18. in 20.30 uri Universal film
ŽAREČA ZORA

IVAN BRATKO 1.

TELESKOP

V spomin na 415 naših žrtev — Slovencev in Hrvatov Čabrancev, ki jih pokriva gonarska prst.

«Bomo šli ven!»

Črt je izstopil pri zadnjih vratih triintridesete barake in se zagledal v dolgo kolono, ki se je gnetla onstran žičnih ovir. «Spet nov transport!» je pomislil. Nabiral je čelo in strmel v enolično množico, trudeč se, da bi razpoznal v njej posameznike. Odkril je nekaj znanih obrazov iz predmestne šišenske kavarne. Nenadno se mu je pogled vkopal v človeka, o katerem se mu je zazdelo, da se nemirno prikriva sredi dolge, vklenjene vrste. Nič na njem ni vzbujalo pozornosti, samo rdeči sviter mu je živo kukal izpod povaljanega suknjiča. «Kako je podoben Štefanu!» je vznemirilo Črta. «Po postavi je prav tak: nizek, koščen in vitek ... v šali smo mu rekli ‚podgana'!»

Neznanec je nenadno stopil iz vrste, najbrž ga je bil poklical karabinjer, ki je stal pred kolono z velikim spiskom v roki. Črt ga je zdaj lepo videl v postavo in v profil: tanek, zavihan nos ... spodnji del obraza malo naprej strleč. Črt je odrevenel: «To je Štefan! Vse nas bodo dobili! Naše delo bo šlo k vragu!»

Ves mesec, odkar so ga zaprli in se nista videla, je Črt s trdovratnim zaupanjem mislil na Štefana, kakrsnega je bil navajen: odsekana navodila, likvidacije, revolverji, šale, ironija ...

Takrat je Črta vrgel po tleh strahovit sunek. Ko se je zavedel, je začutil v križu hude bolečine. Potem je otipal moško kolo, ki je ležalo ob njem, in za hrbtom se mu je nekdo krohotal. Mukoma se je obrnil: majhen, rdečelas, v bledi obraz pegast tenente ga je gledal s solznimi očmi in se krčil od smeha. Po svoji stari navadi je bil vrgel kolo v Črta, ker je po taborišcnih predpisih stal preblizu žicnih ovir.

Tenente Cantalupo je pobral kolo, zavrtel srebrnkasti pedal in se počasi odpeljal.

Črt pa je nemočen ležal v travi, posušeni na pekočem soncu. Pred njim so bili količki in visoke žice.

Pogledal je proti koloni, ki se je že močno zredčila. Štefana ni bilo več tam. «Saj ne vedo, koga so prijeli,» se je potolažil. «Če bi to vedeli, ga ne bi pripeljali sem!» Potem pa se je oklenil drugačne misli: «Zdaj, ko je Štefan tu, bo pa tu bolje!»

In začel je vrtati za mislijo, ki je plavala nad mnogimi kampi v tej veliki vojni in sploh v vseh časih, in ki ni dala spati ne stražarjem in ne jetnikom: za begom. «Zdaj ko je prišel Štefan, bomo uspeli! Če bi bilo po mojem — kdaj bi že ušli! Toda Dušan! Dušan vedno išče lažjih možnosti, varnejših, manj predrznih. Zato pa vse propade! Sram me je: že drugi mesec tičim v tej vražji luknji in — nič, nič, nobenega odločnega koraka. Štefan bo drugačen: beg, beg za vsako ceno! To vem.»

Popoldne je že odkril Štefana v kampu, razušenega in ostriženega na balin.

«Madona, Črt, tu smo!» je rekel Štefan, ki je vedel, da je Črt v tem kampu.

«Tu smo!» je ponovil Črt, hoteč ga vprašati, kako so ga prijeli, a se je zadržal, misleč, da je še čas za to.

«Tam smo, kjer pošten človek ne bi smel biti!»

In čez hip spet Štefan:

«Bomo šli ven, madona!»

«Bomo!»

In nato Štefan s kretnjo, kakor da mu hoče reči nekaj samo ob sebi umevnega, a se boji, da bi pozabil na to:

«Midva se od zunaj ne poznava!»

«V redu!»

Ustavila sta se pred petnajsto barako, v kateri so bili Rakovčani, sami kmetje. To je bila zadnja baraka na južni strani. Kampo so sicer od vseh strani obdajali travniki in polja, toda od tod je bil pogled nanje najlepši.

Pred barako je stal visok, koščen starec. Ne da bi trenil z očmi, je sledil zamahom koscev, ki so onstran žic podirali visoko furlansko travo. Že včeraj zjutraj je Črt videl tega deda v enaki drži in z enakim nepremičnim pogledom.

«Kako je, oče?»

«Malo hudo mi je!»

Starec ju je otožno pogledal.

Iz barake so kapljali kmetje. Posedli so na toplem junijskem soncu. Naslanjajoč se na barake so z očmi sledili koscem ali pa gledali po zoreči pšenici.

«Samo enkrat bi še rad kosil v našem lazu na Praprotih!» je vzdihnil mlad moški.

Potem pa je bil spet popoln molk.

Črt in Štefan sta se oddaljila.

«Treba bo iti, treba!» je spet rekel Štefan.

«Treba!»

«Kdo pa je še tu?» je skoraj nestrpno vprašal Štefan.

«Naš Peter!»

«Je tudi tu?»

«In Dušan.»

«Kako pa on?»

«Preveč je previden. Samo premišlja, da se mu vse skisa!»

«Kaj pa Gato?»

«Se drži ob strani.»

«Ga bomo pritegnili!»

To ni bilo spraševanje iz radovednosti ali sočutja, to je bila priprava za boj.

Potem pa je Črt vprašal kar tako:

«Kaj pa tale Igor, ki je prišel s tvojim transportom?»

«Pst, to je eden vodilnih ljudi!»

Štefan je z nezaupnim pogledom tipal po žičnih ovirah. Že ves dan si jih je ogledoval in si jih skušal razstaviti. Na začetku sta bila nagrmadena dva kolobarja goste bodeče žice. Ležala sta na tleh, široka kake tri metre, visoka pa do enega metra. «Brunova spirala,» se je spomnil (tega so ga naučili pri vojakih). Pred spiralo je bil zakoličen prostor, kamor ni smel stopiti noben interniranec. Med količki in žico je bilo za kaka dva metra praznega prostora. Nato — za kolobarji — koli, ki so bili za glavo višji od njega, vsi prepleteni z bodečo žico. Za temi koli — še višji močni koli, spet vsi med gostimi žicami. Štefan se je spomnil teorije: «Brunova spirala preprečuje dostop do kolov, visoki koli preprečujejo pobeg.» Onstran visokih kolov — še kak meter in pol nizkih ovir ... nato sentinela, in ob njej druga za drugo stražarskeute, na vseh štirih vogalih kampa pa — stražarski stolpi v dvema vojakoma, dvema puškama, mitraljezom in reflektorjem. «Šest metrov široke ovire! Še miši ne more skozi,» je premišljal Štefan.

«Si že kaj mislil?» je nazadnje vprašal naglas in trmoma z glavo proti pšenici.

«Sem. Dušanu sem že predlagal: slamnjače na žice!»

Nato kot odrezano: «Najbolje!»

Štefan je ostrmel: «Kako to misliš?»

Nekoliko tiše: «Ne rečem, tu in tam bi kateri padel, toda večina bi srečno ušla. To bi morala biti velika akcija!»

Štefan je še vedno gledal v Črta, kot da mu ni jasno, ali se šali ali misli zares.

Črt pa je hotel biti še bolj nazoren:

«Slamnjačo bi v zaletu vrgel na spirale in se pognal nanje! Slamnjača bi bila odskočna deska!»

Štefan je strmel v Črtov mlečnobeli obraz in v njegove svetle, mirne oči. Tako otroški je bil ta obraz! Ty oči, ta polt, ta zavihani nosek, te tanke ustnice.

(Nadaljevanje sledi)